

Obsah

I Uznesenia, odporúčania a stanoviská

UZNESENIA

Výbor regiónov

113. plenárne zasadnutie 8. a 9. júla 2015

2015/C 313/01	Uznesenie k udržateľnému prístupu EÚ k migrácii	1
2015/C 313/02	Uznesenie o udržateľných potravinách	5
2015/C 313/03	Uznesenie — Zlepšenie fungovania Európskej únie: Lisabonská zmluva a ďalšie dokumenty	9
2015/C 313/04	Uznesenie — priority pre pracovný program Európskej komisie na rok 2016.	12

STANOVISKÁ

Výbor regiónov

113. plenárne zasadnutie 8. a 9. júla 2015

2015/C 313/05	Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Zelená kniha — Vytváranie únie kapitálových trhov	17
2015/C 313/06	Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Optimálne využívanie flexibility v rámci existujúcich pravidiel Paktu stability a rastu	22
2015/C 313/07	Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Nová európska susedská politika	25
2015/C 313/08	Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Výsledok rokovaní o partnerských dohodách a operačných programoch	31

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

UZNESENIA

VÝBOR REGIÓNOV

113. PLENÁRNE ZASADNUTIE 8. A 9. JÚLA 2015

Uznesenie k udržateľnému prístupu EÚ k migrácii

(2015/C 313/01)

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV,

1. vyjadruje hlboký zármutok nad smrťou tisícov migrantov, ktorí sa v posledných mesiacoch snažia dostať do Európskej únie, a preto víta diskusiu o novom európskom programe v oblasti migrácie a je hlboko presvedčený o tom, že táto problematika je témou, ktorá sa týka všetkých členských krajín Európskej únie a musí byť zodpovednosťou celej Európskej únie;
2. je presvedčený, že prístup EÚ k migrácii musí byť dlhodobou udržateľný, musí byť založený na solidarite a dodržiavaní ľudských práv. Musí zohľadňovať všetky aspekty migrácie, ktoré zahŕňajú humanitárne záväzky, žiadateľov o azyl, ekonomických migrantov, prevádzachstvo a obchodovanie s ľuďmi, rozvoj a stabilitu v tretích krajinách, účinnú politiku návratu a demografické výzvy Európy. Výbor zdôrazňuje, že regulárna migrácia môže byť základným prvkom rozvoja. Okrem osohu, ktorý prináša úspešné integračné úsilie jednotlivcom, je aj významným prínosom pre spoločnosť ako celok, keďže prispieva k pracovnej sile a financovaniu systémov sociálnej starostlivosti. Výbor preto žiada všetkých zodpovedných politických činiteľov, európske inštitúcie, vnútroštátne, regionálne a miestne orgány, médiá a organizácie občianskej spoločnosti, aby nestigmatizovali migrantov alebo migráciu a aby svojim občanom poskytovali objektívne informácie o migrácii a jej príčinách. Výbor odsudzuje každú formu diskriminácie a rasistické správanie voči migrantom, pretože nie sú v súlade so základnými zásadami EÚ. V tejto súvislosti berie na vedomie výsledky zasadnutia Európskej rady z 25. a 26. júna a vyzýva Európsku komisiu a členské štáty, aby pracovali v zmysle dohody, ktorá sa dosiahla v záujme efektívneho riešenia migračnej krízy so zapojením miestnych a regionálnych orgánov;
3. domnieva sa, že existujúce nástroje a kanály pre politický dialóg medzi EÚ, členskými štátmi a organizáciami občianskej spoločnosti fungujú, avšak politický dialóg medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi a úrovňou EÚ je fragmentovaný alebo k nemu dochádza len príležitostne. Výbor preto navrhuje aktívne zapojiť miestne a regionálne orgány a využívať ich skúsenosti na zlepšenie noriem z hľadiska podmienok prijímania a azylového konania. Navrhuje tiež, aby sa orgánom, ktoré migrantov prijímajú, poskytovalo školenie a pomoc v oblasti nadväzovania kontaktov. Miestne a regionálne orgány v členských štátoch, ktoré sú zodpovedné za prijímanie migrantov, často nemajú k dispozícii dostatočné prostriedky na plnenie týchto úloh a okrem toho sa počet žiadostí o azyl neustále zvyšuje. Výbor v tejto súvislosti považuje za prioritné zvýšiť kapacity miestnych a regionálnych orgánov identifikovať a chrániť zraniteľné skupiny, najmä maloletých bez sprievodu, ktorí sú často zneužívaní zločineckými skupinami na účely sexuálneho otroctva, nútenej práce alebo dokonca obchodu s orgánmi; Okrem toho je potrebné skrátiť konania o azyle a zamietavé rozhodnutia uplatňovať rýchlejšie a efektívnejšie, keďže je potrebné posilniť nielen dialóg medzi politickými úrovňami, ale aj dôveru občanov v európske a národné azylové systémy;

4. víta záväzok Komisie predložiť návrhy na opätovné preskúmanie tzv. Dublinského nariadenia, ktoré sa jasne preukázalo ako nerealizovateľné. Žiada Komisiu, aby čo najskôr začala diskusiu o týchto návrhoch a zabezpečila, že sa v nich nebude klásť dôraz na nátlak, ale na udržateľnejšie spôsoby rozdelenia zodpovednosti medzi členské štáty, pričom budú zároveň rešpektovať základné práva migrantov;

5. dôrazne sa zasadzuje o to, aby sa zlepšilo zhromažďovanie spravodajských údajov s cieľom umožniť proaktívny a preventívny prístup, ktorý zabráni stratám na ľudských životoch, vrátane spolupráce EÚ s národnými spravodajskými agentúrami a námornými spravodajskými spoločnosťami;

6. zdôrazňuje, že politické opatrenia v oblasti premiestňovania a presídľovania by mali zahŕňať všetky európske krajiny prostredníctvom mechanizmu kvót a zohľadňovať geografické a demografické kritériá, veľkosť regiónu alebo členského štátu, počet obyvateľov, hospodársku situáciu, potreby trhu práce a dostupnú infraštruktúru a služby, ako aj iné relevantné faktory, napríklad zlúčenie rodiny. Výbor preto víta vymedzenie takýchto kritérií pre európske programy premiestňovania a presídľovania v európskom programe v oblasti migrácie s cieľom presunúť zameranie na udržateľnejšiu politickú reakciu. Konštatuje, že Európska komisia sa konečne odvoláva na núdzovú doložku (článok 78 ods. 3 ZFEÚ), čo je zrejme za súčasných okolností úplne opodstatnené. Zdôrazňuje však, že by sa mali prijať ďalšie opatrenia, do ktorých bude v plnej miere zapojený Európsky parlament, aby sa zabezpečila ich transparentnosť a legitímnosť;

7. poukazuje na to, že nerovnomerné rozdelenie žiadateľov o azyl a utečencov medzi štáty a medzi regióny a v rámci nich je pre miestne a regionálne orgány hlavným problémom, rovnako ako aj nedostatočné plánovanie a neschopnosť vopred sa dostatočne pripraviť na prijímanie utečencov. Pomocou improvizovaných riešení je ťažšie zabezpečiť, aby bol proces integrácie rýchly a úspešný. Miestne a regionálne orgány musia mať garantované prostriedky na národnej a európskej úrovni, aby mohli zabezpečovať dlhodobé a udržateľné prijímanie žiadateľov o azyl a utečencov, a aby sa dokázali vyrovnáť aj s nepredvídateľnými zmenami, ktoré nevyhnutne súvisia s prijímaním žiadateľov o azyl a utečencov. Výbor vyzýva všetky členské štáty, aby uplatňovali zásady solidarity a spravodlivého rozdelenia zodpovednosti, tak ako sa to uvádza v článku 80 ZFEÚ, a aby spolupracovali s miestnymi a regionálnymi orgánmi pri implementácii a používaní mechanizmu núdzového premiestňovania a realizovali návrhy na mechanizmus prerozdelenia, ktoré boli predložené na konci mája. Víta ďalšie návrhy týkajúce sa automatického systému premiestňovania;

8. je presvedčený, že jedným z rozhodujúcich faktorov, ktorý uľahčí dohodu v Európe, je miera dôvery občanov v našu schopnosť úspešne zabrániť ďalším stratám na životoch, rozbiť sieť obchodovania s ľuďmi a integrovať utečencov, ktorí hľadajú skutočnú ochranu. Výbor preto vyzýva Európsku komisiu, aby naliehavo začala spolupracovať s Európskym výborom regiónov pri identifikácii úspešných politických opatrení v oblasti integrácie, zvyšovaní povedomia o nich a uľahčení ich prijatia v celej Európe. Výbor žiada Európsku komisiu, aby pripomenula členským štátom a regionálnym a miestnym orgánom úlohu, ktorú európske štrukturálne a investičné fondy môžu zohrávať pri podporovaní integračných politík;

9. pripomína, že miestne a regionálne orgány sú v prvej línii, ale bez dostatočných zdrojov. Často nesú ľudskú, technickú a finančnú zodpovednosť za zachraňovanie životov a poskytujú podporu migrantom v ich hospodárskej a sociálnej integrácii. V skutočnosti musia vlastnými zdrojmi riadiť migračnú krízu, ktorá sa netýka iba Stredozemia, ale zasahuje celú Európu. Regiónom, ktoré prijímajú migrantov, sa musí naliehavo poskytnúť väčšia podpora, aby sa mohli prijímať v dôstojných podmienkach.

10. dôrazne tvrdí, že je potrebné venovať zvýšenú pozornosť bezpečnostnému aspektu prostredníctvom zintenzívnenia kontrol migrantov, aby sa pomohlo potláčať podnety na neregulárnu imigráciu a možný vstup kriminálnych osôb a ďalej tak, že sa bude rozlišovať medzi osobami, pri ktorých sa preukáže, že sú utečenci utekajúci pred skutočnou humanitárnou krízou a ktorým sa poskytne ochrana, a medzi bežnými neregulárnymi migrantmi;

11. víta zvýšenie rozpočtu pre operácie EÚ Poseidon a Triton a záväzok pätnástich členských štátov poskytnúť dodatočné zdroje, ktoré by mali EÚ umožniť efektívnejšie reagovať na núdzové situácie, a zdôrazňuje potrebu prispôbiť geografický rozsah pôsobnosti oboch operácií problémom, ktoré sa vyskytnú. Výbor zdôrazňuje, že je potrebné, aby všetky členské štáty prevzali zodpovednosť a žiada, aby sa vytvoril mechanizmus, ktorý umožní ďalšie zvýšenie prostriedkov z tohto rozpočtu v závislosti od meniacich sa požiadaviek na účinné záchranné operácie tak dlho, ako bude potrebné. Zdôrazňuje tiež, že finančné prostriedky a zdroje by sa mali uvoľniť čo najrýchlejšie a bez zbytočných byrokratických postupov. Povzbudzuje Komisiu, aby urýchlene vypracovala návrhy na revíziu mandátu agentúry FRONTEX s cieľom poskytnúť pevný právny základ na realizáciu pátracích a záchranných operácií;

12. navrhuje, aby Agentúra EÚ pre rozsiahle informačné systémy (eu-LISA) v blízkej budúcnosti vyvinula komplexný systém spoločného využívania údajov o migrácii a miestnych orgánoch, ktorý bude založený na systéme VIS, pričom sa zachová ochrana osobných údajov. Takýto systém by mohol byť užitočný pri výmene odborných poznatkov a skúseností z hľadiska riadenia ubytovania, spracovania žiadostí žiadateľov o azyl a utečencov, rozvoja politik integrácie a riešení neregulárnej migrácie. Zároveň by ponúkol praktické riešenia toho, ako v tejto oblasti podporovať spoluprácu medzi jednotlivými národnými, miestnymi a regionálnymi orgánmi;

13. je presvedčený, že odpoveď EÚ na výzvy a príležitosti súvisiace s migráciou nebude úplná, ak sa hospodárska a najmä politická situácia v krajinách pôvodu bude riešiť izolovane. Výbor preto víta odporúčanie Európskej Komisie nadviazať dialóg s tretími krajinami a dosiahnuť dohody, aby bolo možné riadiť migráciu, a zvýšiť ich schopnosť zasahovať a zachraňovať životy migrantov v núdzi. Výbor navrhuje, aby sa toto úsilie vyvíjalo tiež na regionálnej a miestnej úrovni aj so zapojením orgánov presadzovania práva, s cieľom dosiahnuť konkrétne výsledky v teréne v oblasti boja proti sieťam pašerákov a pri vytváraní legálnych migračných trás a vykonávaní politiky v oblasti návratu. Žiada EÚ, členské štáty a miestne a regionálne orgány, aby zintenzívnili svoje úsilie, pokiaľ ide o pomoc pri rozvíjaní kapacít tretích krajín fungovať v globálnej ekonomike, najmä prostredníctvom obchodu a rozvoja miestneho podnikania. V tejto súvislosti vyzýva členské štáty, aby dodržali záväzok vyčleniť najmenej 0,7 % svojho HND na rozvojovú pomoc spoluprácu, a najmä podporu decentralizovanej rozvojovej spolupráce;

14. konštatuje, že spolupráca so stabilnými vládami krajín na severe Afriky znižuje odchody z pobrežných oblastí týchto krajín a teda aj riziko úmrtí na mori. Je potrebné, ak nie priam nevyhnutné, aby EÚ vyčlenila ďalšie prostriedky vládam a členským štátom, ktoré susedia so Stredozemným morom, aby mohli s krajinami severnej Afriky spolupracovať s cieľom: i) zachraňovať životy na mori; ii) vytvoriť, ak je to potrebné, na severoafrickom pobreží oblasti vybavené na prijímanie migrantov; iii) modernizovať kontrolné štruktúry na obmedzenie odchodov a tým aj rizika úmrtí na mori.

15. opätovne vyzýva, aby sa vytvárali „partnerstvá v oblasti migrácie a integrácie“ medzi mestami a regiónmi krajín pôvodu a cieľových krajín v záujme intenzívnejšej spolupráce a väčšej vzájomnej dôvery. Súčasťou týchto partnerstiev by mali byť prípravné opatrenia (napríklad jazykové kurzy a kultúrne a občianske vzdelávanie), individuálne prístahovateľské projekty (vrátane programov odbornej prípravy pracovníkov) a zavádzanie programov v oblasti kyvadlovej migrácie, dobrovoľného návratu a reintegrácie migrantov. Tieto partnerstvá budú dopĺňať prácu európskych styčných úradníkov pre migráciu, ktorí sú pridelení k delegáciám EÚ v kľúčových tretích krajinách;

16. domnieva sa, že pri rozvíjaní budúcej migračnej politiky by sa mal hlavný dôraz klásť na vytváranie kanálov a možností pre štátnych príslušníkov tretích krajín, aby prišli do Európy pracovať alebo študovať. Výbor zdôrazňuje, že je preto tiež nevyhnutné rozvíjať užšiu spoluprácu s inými dotknutými krajinami a organizovať informačné kampane v spolupráci s miestnymi médiami v týchto krajinách o možnostiach legálnej migrácie do Európy, vážnych nebezpečenstvách spojených s neregulárnym prístahovateľstvom a o politike EÚ v oblasti návratu;

17. zdôrazňuje, že je dôležité zaoberať sa hlavnými príčinami súčasného neregulárneho prílivu ľudí do Európy, a preto treba rozvíjať miestnu demokraciu a hospodárstva v tretích krajinách, ktoré sú kľúčovým aspektom ich politickej stability, a vyzýva Európsku komisiu a členské štáty, aby v snahe pomôcť budovať miestne administratívne kapacity v týchto krajinách ďalej rozvíjali existujúcu spoluprácu s Európskym výborom regiónov a miestnymi a regionálnymi orgánmi v Európe. Výbor preto poukazuje na úlohu, ktorú zohráva Európsko-stredomorské zhromaždenie regionálnych a miestnych samospráv (ARLEM) alebo Konferencia miestnych a regionálnych orgánov krajín Východného partnerstva a EÚ (CORLEAP), ako aj komisia pre Stredozemie Konferencie okrajových prímorských regiónov (CPMR). Zdôrazňuje, že ARLEM a CORLEAP sa môžu využiť ako pomocné platformy na zapájanie sa do dialógu na miestnej a regionálnej úrovni o predchádzaní obchodovania s ľuďmi, prevádzachťva ľudí a o stíhaní zločineckých skupín, a taktiež sa môžu využiť ako platformy na podporu dobrého riadenia, stability a mieru;

18. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Európskemu parlamentu, Rade, Európskej komisii a predsedovi Európskej rady.

V Bruseli 8. júla 2015

Prededa
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Uznesenie o udržateľných potravinách

(2015/C 313/02)

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. víta skutočnosť, že Svetová výstava EXPO 2015 na tému „Živiť planétu: energia pre život“ sa koná súčasne s Európskym rokom rozvoja a plánovaným termínom zavedenia ôsmich miléniových rozvojových cieľov na odstránenie chudoby a hladu a zabezpečenie udržateľnosti životného prostredia;
2. zdôrazňuje úlohu Európskej únie ako hlavného globálneho aktéra pri zvládaní výziev súvisiacich s potravinovou a výživovou bezpečnosťou a udržateľnosťou a povzbudzuje investície do vedy a inovácií ako kľúčových faktorov na zabezpečenie univerzálneho prístupu k zdravým a výživným potravinám vyrábaným udržateľným spôsobom. Pripomína, že už v Rímskych zmluvách je SPP považovaná za spoločnú politiku, ktorej cieľom je zabezpečiť dostupné potraviny pre všetkých občanov EÚ a zabezpečiť primeranú životnú úroveň pre poľnohospodárov; pripomína, že potravinová bezpečnosť, uznaná ako základné ľudské právo vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv, je základným predpokladom zníženia chudoby; poukazuje na to, že 122,6 miliónov osôb v Európskej únii (24,5 % obyvateľstva) žije pod hranicou chudoby a 9,6 % obyvateľov žije v stave vážnej materiálnej deprivácie; pripomína, že je dôležité, aby EÚ zaručila svojim občanom, najmä tým najviac znevýhodneným, prístup k zdravej, postačujúcej, primeranej a výživnej strave;
3. zdôrazňuje, že EÚ by mala zachovať prísne normy v oblasti bezpečnosti potravín a potravinovej bezpečnosti ako známku kvality, ktorá pomáha rozlíšiť výrobky EÚ vo svete. V tejto súvislosti pripomína požiadavku, aby sa v rámci bilaterálnych obchodných dohôd v žiadnom prípade neznížovala úroveň právnych noriem platných v členských štátoch EÚ týkajúcich sa bezpečnosti potravín a dobrých životných podmienok zvierat, a zároveň pripomína, že je naopak presvedčený o tom, že túto úroveň sa musíme snažiť naďalej zvyšovať;
4. konštatuje, že svet v súčasnosti čelí rozmanitým a závažným výzvam: nepretržitý rast populácie, rast strednej triedy a nárast kúpnej sily, ktorý spôsobuje zmeny v stravovacích návykoch (pestrosť, prvovýrobky a vysoko kvalitné výrobky), spolu s ohrozením kapacity poľnohospodárskej výroby na celom svete v dôsledku klimatických zmien;
5. víta skutočnosť, že udržateľný rozvoj sa stal neodmysliteľným predpokladom každej politiky sociálno-ekonomického rastu, a žiada väčšiu politickú angažovanosť na všetkých úrovniach riadenia, pokiaľ ide o vyčleňovanie zdrojov vo všetkých sektoroch;
6. zdôrazňuje, že potravinová demokracia je proces zdola nahor, ktorý sa musí začať na miestnej úrovni, v regiónoch a mestách, aby sa zaviedli opatrenia, ktoré prispievajú k potravinovej bezpečnosti a udržateľnosti, a vyzýva miestne a regionálne orgány, aby uznali na každom území právo na zdravé a udržateľné stravovanie;
7. zdôrazňuje, že je potrebné posilniť väzby medzi rôznymi oblasťami, ktoré súvisia s potravinami, ako sú energetika, lesné hospodárstvo, morské zdroje, voda, odpad, poľnohospodárstvo, zmena klímy, veda a výskum a aspekty využívania pôdy, pretože všetky zohrávajú kľúčovú úlohu pri vytváraní ekologického hospodárstva;
8. v tejto súvislosti požaduje, aby poľnohospodárstvo a potravinový zásobovací reťazec boli šetrnejšie pri využívaní vody a fosílnych palív, využívali menej hnojív a prípravkov na ochranu rastlín, rozmanitejším a inteligentnejším spôsobom využívali synergiu rastlinnej a živočíšnej výroby, lepšie nakladali s organickým odpadom i tokom rezíduí a vyrábali energiu z obnoviteľných zdrojov;

9. konštatuje, že poľnohospodárstvo má veľký význam pri rozvoji vyvážených a súdržnejších území, najmä vidieckych oblastí, keďže poskytuje zamestnanie takmer 30 miliónom osôb. Konštatuje, že vidiecke oblasti pokrývajú 90 % územia Európskej únie a žije na nich 60 % európskych občanov, často sú však ekonomicky menej rozvinuté ako mestské zóny. Zdôrazňuje, že v záujme podpory konkurencieschopnosti, zvýšenia odolnosti a tvorby nových pracovných miest by sa vidiecke oblasti mali zamerať na diverzifikované hospodárske a environmentálne aspekty rozvoja vidieka, a nie výlučne na poľnohospodárstvo;
10. pripomína ciele, ktoré boli do budúcnosti stanovené v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky v oblasti trvalo udržateľného hospodárenia s prírodnými zdrojmi, potravinovej bezpečnosti, poľnohospodárskej výroby na celom území Európskej únie, vyváženého regionálneho rozvoja, konkurencieschopnosti európskej poľnohospodárskej výroby, podpory mladých poľnohospodárov a ďalšieho zjednodušenia SPP. Opätovne vyjadruje svoj kritický postoj k nedostatočným opatreniam na zavedenie väčšej hospodárskej súťaže pre malé a stredné poľnohospodárske podniky. Vyjadruje ľútosť, že SPP naďalej uprednostňuje väčšie produkcie na úkor malých a stredných poľnohospodárskych podnikov;
11. domnieva sa, že práve vidiecke oblasti patria medzi oblasti najviac zraniteľné v dôsledku zmeny klimatických podmienok. Preto žiada začleniť do nástrojov plánovania, územného riadenia a rozpočtu opatrenia zamerané na zmierňovanie následkov klimatických zmien a prispôsobenie sa im, aby bol prostredníctvom mechanizmov zapojenia a poľnohospodárskych postupov umožnený udržateľný rozvoj;
12. v súvislosti so súčasným trendom životného štýlu v mestských spoločnostiach navrhuje, aby sa propagovali výhody života vo vidieckych oblastiach. Iniciatívy zamerané na vytváranie úzkeho prepojenia medzi poľnohospodármi a spotrebiteľmi potravín môžu významne prispieť k rozvoju prímestských oblastí a iného druhu vzťahov medzi vidiekom a mestami, vrátane územných partnerstiev vo funkčných oblastiach;
13. zdôrazňuje tiež dôležitosť uceleného projektu na opätovné osídľovanie opustených a vyľudnených vidieckych oblastí (odľahlých, horských atď.) s cieľom dosiahnuť celkovú územnú obnovu a zhodnocovanie miestnej výroby v mikropodnikoch, čo bude mať za následok ochranu biodiverzity;
14. vyzýva, aby sa vytvárali krátke dodávateľské reťazce poľnohospodárskych produktov, keďže prispievajú k rozvoju udržateľnej výroby a zodpovednej spotreby. Reagujú na rastúci dopyt spotrebiteľov po autentických produktoch, vyhovujúcich kritériám sezónnosti, blízkosti miesta výroby a spoločenských vzťahov. Ide o sociálne uvedomelý model spotreby, ktorý je šetrný k životnému prostrediu, ktorým sa obmedzuje množstvo obalov a plytvanie potravinami, znižujú emisie CO₂ a podporujú trvalo udržateľné výrobné postupy;
15. domnieva sa, že na vytvorenie európskeho loga na identifikovanie týchto výrobkov je už príliš neskoro a očakáva operatívny návrh;
16. konštatuje, že miestna výroba potravín – najmä výroba agropotravinárskych výrobkov certifikovanej kvality s CHOP a CHZO so svojimi normami excelentnosti stanovenými prostredníctvom prísnych pravidiel výroby – nielenže je nevyhnutným cieľom a vytvára na miestnej úrovni nové pracovné miesta a nové zručnosti, ale môže tiež prispieť k hospodárskemu a sociálnemu rozvoju našich regiónov, a predchádzať hromadnému vyľudňovaniu území alebo nadmernému demografickému tlaku na mestské oblasti;
17. zdôrazňuje, že v znevýhodnených oblastiach, a predovšetkým horských regiónoch, ktorých výrobky sú cenené pre svoju kvalitu, vznikajú dodatočné náklady, ktoré sťažujú a zdražujú výrobu potravín;
18. požaduje, aby potraviny, v ktorých nie sú geneticky modifikované organizmy, tvorili významnú časť udržateľnej výživy; pripomína, že mnohé regionálne a miestne samosprávy sa vyslovili proti pestovaniu geneticky modifikovaných plodín na svojich územiach, vyhlásili ich za „oblasti bez GMO“ a združujú sa v sieťach;

19. odporúča, aby rôzne subjekty zapojené do udržateľnej výroby a zodpovednej spotreby, ako napríklad školy, vrátane vysokých škôl a nemocnice boli informované o možnostiach zahrnúť do svojich oznámení o verejnom obstarávaní kritériá udržateľnosti (napr. blízkosť výroby, ekologické potraviny) tak, aby ich mohli skutočne uplatniť;

20. žiada preto, aby sa uprednostňovali a posilňovali postupy trvalej spolupráce a prepojenie s rôznymi legislatívnymi úrovňami Európskej únie, členských štátov a európskych regiónov, aby bola čo najskôr schválená revízia pravidiel o sledovateľnosti a označovaní výrobkov tak, aby poskytovala jasné špecifikácie, ktoré by umožnili spotrebiteľom informovane rozhodovať o použití výrobkov aj vďaka jasnej identifikácii výrobných reťazcov, v ktorých neboli použité žiadne GMO;

21. navrhuje zlepšiť nariadenie týkajúce sa poskytovania ovocia, zeleniny a mlieka v školách; so zreteľom na stupeň spracovania výrobkov, ktoré môžu byť podľa nariadenia o pomoci podporované, a so zreteľom na význam zásady zaviesť zdravú výživu už v detskom veku, navrhuje obmedziť finančnú podporu z programu pomoci len na tie výrobky, ktoré obsahujú len malé množstvá sladidiel alebo soli a ktoré neobsahujú škodlivé prídavné látky ani čididlá na zvýraznenie chuti;

22. opakovane žiada, aby Európska komisia podporovala znižovanie plytvania potravinami⁽¹⁾ a opätovne predložila návrh cieľa na zníženie objemu potravinového odpadu do roku 2025 najmenej o 30 %, ktorý by vychádzal z jej stiahnutého návrhu z roku 2014, ktorým sa mení a dopĺňa rámcová smernica o odpade na podporu obehového hospodárstva a na tento účel zvažila rozšírenie úspešného modelu riadenia podľa Dohovoru primátorov a starostov. V tejto súvislosti podporuje výzvu Európskeho parlamentu vyhlásiť rok 2016 za Európsky rok boja proti plytvaniu potravinami;

23. poznamenáva, že viac ako tretina výdavkov v cestovnom ruchu je určená na potraviny. Zdôrazňuje, že gastronomický cestovný ruch v sebe skrýva potenciál udržateľnosti pracovných miest počas celého roka a môže viesť k vytváraniu nových pracovných príležitostí. Zdôrazňuje, že to môže zohrávať významnú rolu v oblasti miestneho a regionálneho rastu a súdržnosti, ako aj pri zveľaďovaní kultúrneho dedičstva;

24. vyzýva na zorganizovanie osvetových kampaní pre verejnosť o hodnote genetických zdrojov a význame ich ochrany, výskumu a udržateľného využívania, ako aj programov vzdelávania technikov a poľnohospodárov, ktoré by boli prispôbované trhovým potrebám, spoločne s mechanizmami koordinácie, monitorovania a hodnotenia zameranými na ochranu biodiverzity v poľnohospodárstve;

25. vyzdvihuje úlohu, ktorú môžu miestne a regionálne orgány zohrávať pri prispôbovaní vzdelávacích a odborných zručností mladých ľudí trhu práce vo vidieckych oblastiach; je odhodlaný podporovať a propagovať regionálne a miestne osvedčené postupy týkajúce sa inovatívnych postupov výroby, distribúcie a spotreby potravín. Vyzýva na zvýšenie povedomia a spoločenskej akceptácie poskytovaním vzdelávania o stravovaní a podporovaním dobrých stravovacích návykov pre zdravie a spokojnosť, ako aj efektívnejšieho využívania potravín a iných zdrojov;

26. opakovane vyjadruje svoju podporu účinnej kontrole dodržiavania a zjednodušovania právnych predpisov vzťahujúcich sa na potraviny a krmivá, ako aj iných pravidiel, ktoré sa týkajú zdravia a dobrých životných podmienok zvierat, zdravia rastlín, rastlinného rozmnožovacieho materiálu a prípravkov na ochranu rastlín, ktorá pomáha budovať stabilitu trhu založenú na dôvere spoločnosti v tieto výrobky; pripomína, že v tejto oblasti sa treba vyhnúť delegovaným aktom EÚ, aby rôzne úrovne riadenia mohli plne preskúmať a vyhodnotiť regulačné náklady, v súlade so zásadami subsidiarity a proporcionality;

27. pripomína prínos spoločnej rybárskej politiky EÚ pre trvalo udržateľnú výrobu potravín; požaduje výraznejšiu podporu cieľov spoločnej rybárskej politiky aj v medzinárodnom meradle. Únia by sa na tento účel mala snažiť zlepšiť účinnosť regionálnych a medzinárodných organizácií pri ochrane a riadení medzinárodných zásob rýb, a to prostredníctvom podporovania rozhodovania založeného na vedeckých poznatkoch a lepšieho dodržiavania predpisov, zvýšenej transparentnosti a účasti zainteresovaných strán, najmä rybárov, a prostredníctvom boja proti nezákonným, nenahláseným a neregulovaným rybolovným činnostiam;

⁽¹⁾ CDr 140/2011 fin, <http://portal.cor.europa.eu/europe2020/MonitoringFlagships/Pages/A-Resource-Efficient-Europe.aspx>

28. Zdôrazňuje, že je potrebné úzko spolupracovať s odvetvím rybárstva prostredníctvom verejno-súkromných partnerstiev, ako aj vytvárať väzby medzi podnikmi a výskumom, aby sa zabezpečilo, že odvetvie rybárstva je nielen udržateľné, ale aj konkurencieschopné a inovačné;
29. zdôrazňuje, že je potrebné pristupovať k domácemu odvetviu akvakultúry ako k strategickému odvetviu (rovnako ako k iným oblastiam výroby primárneho sektora), pokiaľ ide o reakciu na očakávané výzvy v oblastiach potravinových zdrojov, tvorby pracovných miest, prírodných zdrojov a regionálneho rozvoja so zreteľom na skutočnosť, že 70 % rybných produktov spotrebovaných v Európskej únii pochádza z dovozu;
30. vyjadruje myšlienku, že EÚ by sa mala chopiť vedúcej úlohy v rozvoji ekologických a udržateľných spôsobov chovu rýb a vďaka využívaniu inovatívnych technológií a sústav výroby, kŕmenia, liahnutia z ikier a lovu rýb, ktoré budú vyvinuté v EÚ, sa vydať smerom k „modrej revolúcii“.

V Bruseli 8. júla 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Uznesenie — Zlepšenie fungovania Európskej únie: Lisabonská zmluva a ďalšie dokumenty

(2015/C 313/03)

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. sa domnieva, že legitímnosť a budúci rozvoj EÚ významne závisia od jej schopnosti účinne riešiť hospodárske, politické a sociálne problémy, pred ktorými stojíme, a intenzívnejšie zapojiť občanov na všetkých úrovniach. Pripomína, že na to je potrebná aktívna účasť miestnych, regionálnych a nižších vnútroštátnych úrovní správy EÚ, a preto trvá na tom, že Výbor regiónov sa musí zapojiť do diskusií o budúcnosti Európy, vrátane jeho plnej účasti na budúcom konvente.
  2. Víta rozhodnutie Európskeho parlamentu otvoriť túto diskusiu práve teraz a konzultovať s ním, čím sa utužuje posilnená politická väzba medzi oboma inštitúciami. Víta príležitosť prispieť k zvyšovaniu transparentnosti, zodpovednosti, inkluzívnosti a účinnosti EÚ. Opakuje, že je nevyhnutné znovu vybudovať dôveru občanov v to, že EÚ dokáže zlepšiť ich životy a ochraňovať a propagovať európske hodnoty s náležitým rešpektovaním právomocí a identity členských štátov a regiónov.
  3. Domnieva sa, že je dôležité vytvoriť príležitosti na diskusiu v úzkej spolupráci s Európskym parlamentom o možných zmenách, vývoji a úpravách súčasnej inštitucionálnej štruktúry Európskej únie, ktorá výboru umožní byť nielen poradným orgánom, ale byť aj vo väčšej miere zapojený do európskeho legislatívneho procesu ako kľúčový aktér.
  4. Zdôrazňuje význam občianstva a základných práv, na ktorých je EÚ založená, ako aj úsilia o vytváranie pevnejšej európskej reprezentatívnej a participatívnej demokracie na rôznych legislatívnych úrovniach Európskej únie, členských štátov a regiónov v súlade so zásadou viacúrovňového riadenia. Žiada revíziu a zjednodušenie európskej iniciatívy občanov, aby bola pre občanov prístupnejšia a ľahšie využiteľná. Zdôrazňuje potrebu zaviesť právny záväzok Európskej komisie nielen preskúmať, ale tiež otvoriť rozpravu s následným hlasovaním v Rade EÚ a Európskom parlamente o úspešnej európskej iniciatíve občanov, ktorá získala 1 milión podpisov a navrhuje preskúmanie iných spôsobov ako uľahčiť využívanie účasti na rozhodovacom procese EÚ.
  5. Opakuje, že je nevyhnutné zmenšiť závislosť rozpočtu EÚ od priamych príspevkov členských štátov a preskúmať vlastné zdroje EÚ bez toho, aby sa zaviedli dodatočné odvody.
  6. Zdôrazňuje svoju oddanosť Európskej únii, ktorá sa výrazne angažuje v otázkach zahraničných vecí a bezpečnosti s cieľom podporiť bezpečnosť, stabilitu, demokraciu a právny štát. Vyzdvihuje kľúčovú úlohu, ktorú miestne, regionálne a nižšie vnútroštátne samosprávy, okrem iného prostredníctvom platforiem CORLEAP a ARLEM, zohrávajú v rámci svojich vzťahov s krajinami mimo EÚ v kľúčových politických oblastiach, ako sú výzvy a príležitosti spojené s migráciou, politika zamestnanosti, rozširovanie, udržateľné využívanie prírodných zdrojov, energetika, podpora inovácií, kultúra, celosvetové environmentálne výzvy, podpora rozvoja, účinná susedská politika a udržateľná mestská politika.
- Výbor regiónov preto v rámci platnej zmluvy
7. sa domnieva, že existujúce nástroje ustanovené Lisabonskou zmluvou a jej protokolmi majú stále veľa nevyužitých možností, ktoré môžu zlepšiť fungovanie EÚ v prospech jej občanov, vrátane využívania ustanovení o monitorovaní subsidiarity a proporcionality, európskej iniciatívy občanov, „premostovacích doložiek“ a, v prípade potreby, využívania posilnenej spolupráce;
  8. víta vydanie balíka opatrení na lepšiu tvorbu právnych predpisov z 19. mája 2015, avšak zdôrazňuje, že program lepšej tvorby právnych predpisov sa nesmie stať zámkou na obchádzanie alebo zrušenie nevyhnutnej legislatívy. Žiada, aby sa do návrhu Medziinštitucionálnej dohody o lepšej tvorbe práva zahrnul jednoznačný odkaz na Výbor regiónov, a tým uznali jeho rozšírené právomoci podľa Lisabonskej zmluvy;

9. žiada rozhodné posilnenie svojej úlohy, aby sa mohli bezprostredne využiť informácie získané od zástupcov miestnych a regionálnych orgánov v legislatívnom cykle a rozhodovacom procese EÚ, a najmä aby:

- sa v plnej miere podieľal na **procese strategického plánovania** legislatívneho cyklu,
- bol intenzívnejšie zapojený do **prípravnej fázy pred vypracovaním** legislatívnych návrhov EÚ, okrem iného formou územných posúdení vplyvu,
- mu bol priznaný štatút pozorovateľa s právom vystúpiť v **pracovných skupinách Rady**, ktoré sa zaoberajú oblasťami politiky, v ktorých je konzultácia výboru povinná,
- mu bol priznaný štatút pozorovateľa s právom vystúpiť na **trojstranných rokovaníach**, ktoré sa zaoberajú oblasťami politiky, v ktorých je konzultácia výboru povinná,
- mohol európskym orgánom výkonnej moci predkladať **písomné a ústne otázky** týkajúce sa jeho politických odporúčaní.

10. Domnieva sa, že by mal byť predovšetkým aktívne zapojený do všetkých rozhovorov týkajúcich sa hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti. Navrhuje preto:

- vytvoriť osobitné **zloženie Rady pre politiku súdržnosti v EÚ** a iné finančné nástroje súvisiace s investíciami,
- priznať Výboru regiónov štatút pozorovateľa s právom vyjadrovať sa na zasadnutiach **Rady týkajúcich sa politiky súdržnosti v EÚ** a oblastí súvisiacich s investíciami v Európe.

11. Pripomína, že úloha monitorovať súlad právnych predpisov EÚ so zásadou subsidiarity sa rozšírila tak, aby zahŕňala jednak jeho úlohu, a jednak úlohu regionálnych parlamentov s legislatívnymi právomocami v úzkej spolupráci s parlamentmi členských štátov. V záujme zvýšenia účinnosti svojho príspevku k monitorovaniu subsidiarity a celkovej kvality právnych predpisov EÚ požaduje, aby sa zvýšilo úsilie pri:

- vykonávaní predbežných **posúdení územného vplyvu**,
- monitorovaní **transpozície právnych predpisov EÚ** ex post, a to tak miestnymi, regionálnymi a nižšími vnútroštátnymi samosprávami, ako aj Európskou úniou,
- zlepšovaní **systému včasného varovania**, a to predĺžením časového rámca, aby bol plne funkčný aj pre regionálnych aktérov,
- posilnení úlohy regionálnych legislatívnych zhromaždení v rámci postupu včasného varovania tým, že sa pre národné parlamenty namiesto dobrovoľnej konzultácie zavedie povinnosť konzultovať s nimi otázky patriace do regionálnej právomoci,
- skúmaní možností spolu s členskými štátmi EÚ ako udeliť regionálnym a nižším vnútroštátnym parlamentom s legislatívnymi právomocami plnú právomoc vydávať odôvodnené stanoviská v súvislosti so zásadou subsidiarity tak, ako keby boli národnými parlamentmi (pozri vyhlásenie č. 51 Lisabonskej zmluvy).

12. Odporúča všetkým úrovňam správy, aby spolupracovali pri hľadaní trvalého riešenia európskej dlhovej krízy a súvisiacich hospodárskych a sociálnych kríz, ako aj pri podnecovaní investícií na zvýšenie konkurencieschopnosti a tvorby pracovných miest. Pripomína, že miestne a regionálne samosprávy boli výrazne zasiahnuté krízou a žiada dodržiavanie modelu viacúrovňového riadenia, aby sa zaručilo, že v budúcnosti už k tomu nedôjde. V tejto súvislosti súhlasí s tým, že povinnosť presunúť prvky hospodárskeho riadenia, ktoré boli dohodnuté mimo zmlúv, do roku 2016 do pôsobnosti Zmluvy o EÚ, je príležitosťou na riešenie obmedzeného počtu ďalších otázok týkajúcich sa budúcnosti EÚ.

V spojitosti s budúcou revíziou zmlúv EÚ preto:

13. žiada, aby mu bolo priznané také postavenie riadneho člena konventu, aké majú súčasné inštitúcie;

14. navrhuje zväziť jeho postupnú inštitucionalizáciu a transformáciu na Európsky senát regiónov a miestnych samospráv ako komoru „triezveho druhého úsudku“. Európsky senát by zlepšil koordináciu medzi inštitúciami na národnej a nižšej než celoštátnej úrovni a vykonával kontrolu subsidiarity vo vzťahu k inštitúciami EÚ, žiadal by sa jeho súhlas s legislatívnymi návrhmi v oblasti politiky súdržnosti a mal by právo predložiť návrhy Európskej komisii na prijatie alebo zmenu právnych predpisov EÚ v oblasti nevýlučných právomocí EÚ;

15. navrhuje, aby legislatívne návrhy týkajúce sa územnej súdržnosti boli predmetom schválenia Výborom regiónov. Okrem toho by uvítal rozšírenie rozsahu oblastí, v ktorých je konzultácia s ním povinná, a to zahrnutím tejto konzultácie do riadneho legislatívneho postupu ako jeho neoddeliteľnej súčasť (článok 294 ZFEÚ);

16. odporúča zahrnúť horizontálnu doložku do Zmluvy o stabilite, koordinácii a správe v hospodárskej a menovej únii, na základe ktorej by bola konzultácia s ním povinná v oblastiach spoločných právomocí pri opatreniach na koordináciu hospodárskej politiky a politiky zamestnanosti a v oblastiach podpornej, koordinačnej a doplnujúcej činnosti. Pripomína, že územný rozmer sa musí lepšie zohľadniť v akýchkoľvek budúcich návrhoch na prehĺbenie EMÚ a významné spisy sa musia podrobiť predbežnému posúdeniu územného vplyvu;

17. v každom prípade požaduje povinnú konzultáciu s Výborom regiónov v otázkach, ktoré sú relevantné pre miestne a regionálne samosprávy a týkajú sa opatrení ovplyvňujúcich vytvorenie alebo fungovanie jednotného trhu (článok 115 ZFEÚ), ako aj v iných oblastiach politiky, ktoré majú priamy význam pre miestnu a regionálnu úroveň, ako je:

- poľnohospodárska politika (článok 43 ZFEÚ),
- voľný pohyb pracovníkov (článok 46 ZFEÚ),
- sloboda usadiť sa (článok 50 ZFEÚ),
- liberalizácia určitého typu služieb (článok 59 ZFEÚ),
- prisťahovalectvo (článok 79 ZFEÚ),
- štátna pomoc (článok 109 ZFEÚ),
- priemyselná politika (článok 173 tretí odsek ZFEÚ),
- obchodná politika (článok 207 ZFEÚ),

18. navrhuje tiež preskúmať minimálnu jednomesačnú lehotu na konzultáciu EP, Rady alebo Komisie s ním (článok 307 druhý odsek ZFEÚ), ktorá sa ukázala ako nepraktická.

19. Poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Európskemu parlamentu, Rade, Európskej komisii a predsedovi Európskej rady.

V Bruseli 8. júla 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Uznesenie — priority pre pracovný program Európskej komisie na rok 2016

(2015/C 313/04)

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

— so zreteľom na uznesenie zo 4. júna 2015 týkajúce sa priorit na šieste funkčné obdobie 2015 – 2020; uznesenie z 8. júla 2015 o budúcej inštitucionálnej štruktúre EÚ, a protokol o spolupráci medzi Európskou komisiou a Výborom regiónov, ktorý bol podpísaný 16. februára 2012;

— so zreteľom na zásadu subsidiarity a zásadu proporcionality.

Budúcnosť politiky súdržnosti

1. opakuje pevné presvedčenie, že Európsky fond pre strategické investície (EFSI) dopĺňa politiku súdržnosti, a že silné synergie medzi novým EFSI a operačnými programami Európskeho štrukturálneho a investičného fondu (EŠIF) budú mať kľúčový význam, pokiaľ ide o zabezpečenie súladu medzi investičnými projektmi a regionálnymi a miestnymi stratégiami rozvoja. Odporúča zapojiť miestne a regionálne orgány do procesu výberu projektov, ako aj do prípravy decentralizovaného investičného fóra;

2. žiada Komisiu, aby užšie zapojila miestne a regionálne orgány a VR do úsilia zjednodušiť a urýchliť zavádzanie fondov EŠIF do praxe, najmä na základe prvých záverov skupiny expertov na vysokej úrovni o monitorovaní zjednodušenia pre príjemcov, ktoré budú predstavené v roku 2016;

3. opakuje výzvu adresovanú Komisii, aby predstavila bielu knihu o územnej súdržnosti vychádzajúcu z činnosti luxemburského predsedníctva v súvislosti s analýzou súladu územnej agendy 2020 a stratégie Európa 2020;

4. vyzýva Európsku komisiu, aby podporila vzájomnú výmenu a spoluprácu medzi regiónmi v oblasti lepšieho využívania stratégií inteligentnej špecializácie pri implementácii štrukturálnych fondov s cieľom podporiť rast založený na inováciách;

5. povzbudzuje Komisiu, aby opäť začala diskusiu na tému „Nad rámec HDP“ a o rozvoji alternatívnych alebo doplnujúcich ukazovateľov pre blaho a udržateľný rozvoj;

6. vyzýva Komisiu, aby predstavila bielu knihu o integrovanej mestskej agende EÚ na základe vyhlásenia prijatého v Rige, t. j. prostredníctvom rýchleho uplatňovania posúdeniu vplyvu z hľadiska mesta ako súčasť nových usmernení Komisie o hodnoteniach vplyvu a príprave mestských ukazovateľov s cieľom monitorovať dosiahnutý pokrok;

7. pripomína potrebu uznávania vidieckych oblastí ako centier rozvoja a inovácií, ktoré prispievajú k realizácii stratégie Európa 2020, v rámci vyváženého vzťahu s mestskými uzlami, aby sa dosiahol cieľ územnej súdržnosti ako to stanovuje Lisabonská zmluva;

8. vyzýva Komisiu, aby v budúcich návrhoch týkajúcich sa politiky súdržnosti, dôkladnejšie zohľadnila vplyv regionálnej kultúry a tradícií, ktoré sú neoceniteľné pre ich schopnosť integrovať vidiecke a mestské komunity, a sú základným faktorom pri podpore vidieckych iniciatív;

9. naliehavo vyzýva Komisiu, aby sa zamerala na riešenie rastúcich rozdielov medzi európskymi regiónmi tým, že budú v rámci strednodobého preskúmania viacročného finančného rámca (VFR) na roky 2014 – 2020, ktoré by malo byť ukončené do konca roka 2016 sprístupnené dostatočné viazané a platobné rozpočtové prostriedky na podporu rastu a výskumu v celej Európe;

10. nabáda Komisiu, aby naďalej podporovala cezhraničnú spoluprácu, vykonávanie a rozvoj makroregionálnych stratégií ako integrovaný rámec pre členské štáty a tretie krajiny v rovnakej geografickej oblasti slúžiaci na riešenie spoločných výziev a posilnenie spolupráce s cieľom dosiahnuť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť, a zdôrazňuje, že je dôležité, aby do tohto procesu boli dôraznejšie zapájané aj miestne a regionálne orgány zastúpené vo VR, ako aj hospodárske a sociálne subjekty na územiach zapojených do procesu makroregionálnej stratégie.

11. žiada, aby sa rozšírilo využívanie skutočných vlastných zdrojov EÚ a vyjadruje záujem o účasť na medziinštitucionálnej konferencii v roku 2016 v nadväznosti na výsledky skupiny na vysokej úrovni o vlastných zdrojoch.

Hospodárske riadenie

12. naliehavo vyzýva Komisiu, aby zverejnila strednodobé preskúmanie stratégie Európa 2020, po ktorom by mali čo najskôr v roku 2016 nasledovať nadväzné kroky, aby sa zabezpečilo, že revidovaná stratégia zahŕňa územný rozmer, čím sa zabezpečí účinná koordinácia príslušných oblastí politik EÚ, vrátane politiky súdržnosti, investičného plánu pre Európu a iných programov EÚ;

13. žiada Komisiu, aby podporila výzvu výboru adresovanú členským štátom aktívne zapojiť miestne a regionálne orgány do európskeho semestra, najmä do plánovania a vykonávania ich národných programov reforiem;

14. naliehavo žiada Komisiu, aby nadviazala na „správu piatich predsedov“ a predstavila všetky opatrenia potrebné na fungovanie odolnejšej hospodárskej a menovej únie (HMÚ) a na to, aby sa zmenila na rámec pre lepšiu koordináciu a štrukturálnu konvergenciu a dokázala plniť ciele stanovené v článku 3 ZEÚ, vrátane fiškálnej kapacity na úrovni HMÚ;

15. domnieva sa, že na všetky členské štáty by sa mala rozšíriť flexibilita pravidiel Paktu stability a rastu týkajúca investícií; a preto vyzýva Komisiu, aby predložila návrhy v tomto smere a tiež zhodnotila vplyv nových pravidiel ESA z roku 2010 na schopnosť miestnych a regionálnych samospráv investovať.

Pracovné miesta, udržateľný rast, dobudovanie vnútorného trhu

16. pripomína Komisii záväzok predložiť návrh revidovanej a posilnenej iniciatívy Small Business Act (SBA) a navrhuje aktívnejšiu úlohu pre miestne a regionálne orgány pri vykonávaní zásad SBA;

17. vyzýva Komisiu, aby dokončila prácu na vytvorení európskeho priestoru pre zručnosti a kvalifikácie, ktorý by dokázal predvídať, aké zručnosti potrebuje trh práce a lepšie ich zosúladiť s dostupnými zručnosťami prostredníctvom vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania s cieľom stimulovať tvorbu pracovných miest a boj proti nezamestnanosti, najmä nezamestnanosti mladých ľudí;

18. pripomína Komisii jej záväzok podporovať strategický rámec EÚ v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci, a to posilňovaním úlohy miestnych a regionálnych orgánov a presadzovaním nového riadenia aj prostredníctvom európskeho centrálného riadiaceho výboru zodpovedného za definovanie, koordinovanie a rozvoj v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci.

19. očakáva, že balík o mobilite pracovnej sily sa uverejní čoskoro a očakáva tiež, že bude obsahovať návrh revízie smernice o vysielaní pracovníkov;

20. vyzýva, aby sa dokončil európsky akt bezbariérovosti;

21. naliehavo vyzýva Komisiu, aby zintenzívnila svoje úsilie o predloženie opatrení zameraných na zosúladenie pracovného a súkromného života tým, že vykoná revíziu smernice z roku 2010 o rodičovskej dovolenke, odstráni patovú situáciu na inštitucionálnej úrovni v súvislosti so smernicou o materskej dovolenke a predloží konkrétnu stratégiu na dosiahnutie rodovej rovnosti v EÚ;

22. žiada, aby sa vykonali ďalšie kroky v oblasti intermodálnej dopravy, a najmä vo forme legislatívneho návrhu o európskom systéme pre práva cestujúcich v intermodálnej doprave;
23. opätovne vyzýva Komisiu, aby vypracovala zelenú knihu o mobilite v geograficky a demograficky znevýhodnených regiónoch;
24. vyzýva Komisiu, aby v rámci revízie smernice o DPH v roku 2016 spresnila podmienky, za ktorých možno vnímať nezdanenie spolupráce obcí podľa verejného práva a mimo rozsahu pôsobnosti legislatívy o verejnom obstarávaní v súlade s legislatívou EÚ;
25. víta zámer Komisie obnoviť spoločný konsolidovaný základ dane z príjmov právnických osôb (CCCTB) v roku 2016 s cieľom zaviesť dlhodobé reformy týkajúce sa prerozdelenie zisku, aby sa v Európe vytvorilo spravodlivejšie prostredie pre dane z príjmov právnických osôb;
26. očakáva, že jednotný digitálny trh vytvorí správne podmienky pre digitálne siete a internetový obchod s cieľom maximalizovať rastový potenciál digitálnej ekonomiky investíciami do vysokej rýchlosti, dôveryhodnej IKT infraštruktúry, podpory elektronickej verejnej správy, verejných služieb a digitálnych zručností a navrhuje, aby sa v EÚ rozvinul systém elektronickeho bydliska s cieľom zjednodušiť prístup na jednotný digitálny trh pre digitálnych investorov z krajín mimo EÚ;
27. očakáva návrh, ktorý zakáže geografické blokovanie na jednotnom digitálnom trhu;
28. vyzýva Komisiu, aby predložila návrhy na koordinovaný prístup k pravidlám, ktoré sa vzťahujú na hospodárstvo spoločného využívania zdrojov s náležitým ohľadom na rozdiel medzi komerčnými a nekomerčnými činnosťami;
29. vyzýva na preskúmanie smernice o audiovizuálnych mediálnych službách (AVMS) vzhľadom na technologický vývoj a zdôrazňuje, že je potrebné uskutočňovať politiky, ktoré podporujú pluralitu spravodajských médií vo všetkých členských štátoch;
30. očakáva konkrétne opatrenia zo strany Komisie na presadzovanie cieľov uvedených v záveroch Rady z 28. a 29. mája 2015 o Európskom výskumnom priestore a v oblasti vedy 2.0 s podporou VR a miestnych a regionálnych orgánov;
31. očakáva kroky v nadväznosti na zelenú knihu Komisie o možnom rozšírení ochrany zemepisných označení EÚ na nepoľnohospodárske výrobky.

Udržateľný rozvoj

32. vyzýva na plné a ambiciózne vykonávanie 7. environmentálneho akčného plánu 2014 – 2020; následne dôrazne žiada Komisiu, aby v roku 2016 predstavila meškajúce oznámenie o pôde ako zdroji, nový návrh smernice o prístupe k spravodlivosti v environmentálnych otázkach a legislatívny návrh o environmentálnych kontrolách a vykonávaní;
33. opakuje výzvu Európskej komisii, aby do európskej legislatívy začlenila cieľ zabrániť akýmkoľvek čistým stratám biodiverzity a ekosystémových služieb a následne očakáva, že Komisia v roku 2016 predstaví primeranú iniciatívu v rámci stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020;
34. preto žiada, aby sa v spolupráci a v trvalom kontakte s rôznymi legislatívnymi úrovňami Európskej únie, členských štátov a európskych regiónov čo najskôr schválilo preskúmanie právnych predpisov o sledovateľnosti a označovaní potravín, aby sa spotrebiteľia mohli vedome rozhodnúť tieto potraviny konzumovať, o .i. aj v dôsledku uznania výrobných reťazcov, ktoré absolútne vylučujú používanie GMO;

35. zdôrazňuje kľúčovú úlohu budúcich legislatívnych návrhov o obehovom hospodárstve a jednotného celoeurópskeho vykonávania súčasných právnych predpisov, najmä o znižovaní skládkovania recyklovateľného odpadu, a opakuje svoju žiadosť ďalej ambiciózne rozvíjať ciele týkajúce sa odpadov a recyklovania, a poukazuje na veľký potenciál obehového hospodárstva pre inovatívne MSP;

36. žiada, aby bol zapojený do prípravy novej legislatívy v rámci balíka o energetickej únii, najmä do preskúmania smernice o energii z obnoviteľných zdrojov a preskúmania smernice o energetickej hospodárnosti budov a smernice o energetickej účinnosti;

37. očakáva, že Komisia predloží akčný plán s cieľom posilniť úlohu Dohovoru primátorov a starostov v politike týkajúcej sa energetiky a klímy, predĺžiť iniciatívu aj po roku 2020 a podporiť jej celosvetové rozšírenie; vyzýva Európsku komisiu, aby plne integrovala iniciatívu „Mayors Adapt“ do Dohovoru primátorov a starostov, a aby tento dohovor spolu s riešeniami inteligentných miest využila ako nástroj na vykonávanie politických oparení týkajúcich sa energetiky a klímy;

38. povzbudzuje Komisiu, aby pripravila oznámenie o inteligentných mestách, a tak poskytla ďalšiu podporu pre inteligentné riešenia so zreteľom na energetickú účinnosť, mestskú mobilitu a inovácie prostredníctvom úzkej spolupráce s VR pri mapovaní existujúcich iniciatív a ich lepšej koordinácie; v tejto súvislosti vyzýva, aby sa uznala úloha miestnych a regionálnych orgánov aj v ďalších oblastiach, nielen v oblasti energetickej hospodárnosti budov a opätovne vyzýva Komisiu, aby podporovala malú a strednú výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, keďže môže slúžiť aj na zmiernenie energetickej chudoby a zároveň dokáže zabezpečiť bezpečnosť dodávok energie;

39. vyzýva Komisiu, aby prijala opatrenia na podporu modernizácie a inovácie vidieckej ekonomiky, a predstavila regulačné mechanizmy v sektore mlieka a mliečnych výrobkov, ktoré budú predvídať a zmiernovať volatilitu na trhoch s cieľom udržať vo všetkých regiónoch poľnohospodárstvo a zachovať vidiecke komunity;

40. opakovane žiada, aby Európska komisia podporovala znižovanie plytvania potravinami a opätovne predložila návrh týkajúci sa cieľa na zníženie objemu potravinového odpadu do roku 2025 najmenej o 30 %, ktorý by vychádzal z jej stiahnutého návrhu z roku 2014, ktorým sa mení a dopĺňa rámcová smernica o odpade; v tejto súvislosti podporuje výzvu Európskeho parlamentu vyhlásiť rok 2016 za Európsky rok boja proti plytvaniu potravinami;

41. konštatuje, že šesť zo siedmich najrizikovejších faktorov predčasného úmrtia súvisí s tým, ako sa stravujeme, pijeme a pohybujeme, a vyzýva Komisiu, aby preskúmala koordinované kroky na úrovni EÚ s cieľom lepšie riešiť rastúcu úroveň výskytu nadváhy a obezity v Európe;

42. podporuje hlasovanie Európskeho parlamentu v prospech programu pomoci na poskytovanie ovocia, zeleniny, banánov a mlieka vo vzdelávacích zariadeniach a vyzýva Komisiu, aby v roku 2016 predložila konkrétne návrhy.

Stabilita a spolupráca v rámci Európskej únie a mimo nej

43. vyzýva Komisiu, aby vykonávala európsku migračnú agendu v spolupráci s miestnymi a regionálnymi orgánmi, najmä so zreteľom na ich skúsenosti s podmienkami prijímania a mechanizmami premiestňovania a predložila legislatívne návrhy o mechanizme presídľovania a mechanizme trvalého presídlenia s cieľom dosiahnuť spravodlivejšie prerozdelenie osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu v EÚ. Preto očakáva, že sa vykoná posúdenie a prípadná revízia dublinského nariadenia III. Opakuje návrh vytvoriť „migračné a integračné partnerstvá“ medzi mestami a regiónmi v krajinách pôvodu a cieľovými krajinami, a zdôrazňuje úlohu, ktorú môžu zohrávať európske štrukturálne a investičné fondy pri podpore migračných politík a integračných procesov a aktívneho začleňovania osôb v súlade so zásadami EÚ a sociálnou súdržnosťou;

44. podporuje humanitárnu misiu, ktorá sa v súčasnosti realizuje v súlade so spoločnými hodnotami EÚ. Povzbudzuje Komisiu, aby pri realizácii tejto stratégie a pri svojich opatreniach v oblasti migrácie uplatňovala všeobecnejší prístup a zohľadnila otázky týkajúce sa hospodárskej, sociálnej, environmentálnej a bezpečnostnej oblasti, ako aj zvrchovanosti členských štátov. VR by mohol prispieť k tejto práci prostredníctvom podpory výmeny názorov o tejto otázke medzi zástupcami miestnych a regionálnych orgánov s cieľom navrhnuť možné riešenia;

45. vyzýva Komisiu, aby podporovala dialóg na všetkých úrovniach riadenia ako dôležitý prvok procesu rozširovania EÚ a aby sa vo výročných správach o rozširovaní systematicky venovala úrovni decentralizácie a úlohe miestnych a regionálnych orgánov;
46. žiada dôsledné preskúmanie európskej susedskej politiky, ktorá by sa mala zamerať na tri strategické priority: správne demokratické riadenie, udržateľný územný rozvoj a cirkulujúca migrácia a mobilita: žiada najmä, aby sa zintenzívnili iniciatívy na podporu decentralizácie; poukazuje na význam posilnenia inštitúcií miestnych orgánov a dôrazne vyzýva Komisiu, aby pokračovala v nástroji pre miestnu správu (LAF) a rozšírila ho na všetky susedné krajiny;
47. domnieva sa, že je mimoriadne dôležité, aby boli miestne a regionálne orgány zapojené do mnohostranných, ako aj dvojstranných krokov novej ESP, a aby sa poskytli dostatočné prostriedky na podporu reforiem na ich úrovni tak, ako o to žiadali hlavy štátov a vlád na samite v Rige;
48. je presvedčený, že TTIP by mohla byť príležitosťou na stimulovanie rastu a zamestnanosti v EÚ, pričom sa môže poskytnúť vzájomný prístup na trhy pre obchodovanie s tovarmi, službami, investíciami a pre verejné obstarávanie, znížiť byrokracia a môžu sa odstrániť necelné prekážky obchodu, za predpokladu, že budú plne rešpektované platné právne predpisy členských štátov EÚ, najmä vo vzťahu k sociálnej, environmentálnej a spotrebiteľskej politike a zachová sa demokratická účasť a právomoci miestnych a regionálnych orgánov;
49. domnieva sa, že rovnaké podmienky sa vzťahujú aj na rokovanie o TiSA v ich striktnejšom rozsahu; vyzýva Komisiu, aby zapojila VR do rokovaní o TiSA, najmä poskytnutím podobného prístupu k rokovacím dokumentom pre VR ako pri dohode o TTIP;
50. zdôrazňuje, že je potrebné stanoviť nové univerzálne ciele udržateľného rozvoja ktoré sa majú dosiahnuť počas nasledujúcich pätnástich rokov, a preto požaduje osobitné zameranie na decentralizovanú spoluprácu pre konkrétne iniciatívy zamerané na miestne a regionálne orgány s cieľom podporiť ich úsilie pri ich realizácii;
51. vyzýva Komisiu, aby riešila svetovú mestskú agendu so zreteľom na konferenciu Habitat III a zapojila miestne a regionálne orgány do prípravy pozície Európskej únie.

Občianstvo a riadenie

52. žiada revíziu a zjednodušenie európskej iniciatívy občanov, aby bola pre občanov prístupnejšia a ľahšie využiteľná;
53. vyzýva Komisiu, aby podnikla ďalšie kroky na podporu medziinštitucionálnej spolupráce pri komunikácii využitím aj pákového efektu prípadných členov VR s cieľom nadviazať spojenie s občanmi a zamerať sa pri činnosti na miestnu úroveň v celej Európskej únii;
54. žiada Komisiu, pokiaľ ide o návrh medziinštitucionálnej dohody o povinnom registri transparentnosti, aby vyňala demokraticky zvolených zástupcov miestnych a regionálnych samospráv a ich združení z povinného registra;
55. víta skutočnosť, že návrh Komisie týkajúci sa medziinštitucionálnej dohody o lepšej právnej regulácii uvádza hodnotenie územného vplyvu ako jeden z nástrojov hodnotení vplyvu a vyzýva Komisiu, aby tento nástroj systematicky využívala pri legislatívnych návrhoch, ktoré by mohli mať územný vplyv; opakuje však požiadavku, aby uvedená dohoda uznala narastajúcu a osobitú úlohu VR vyplývajúcu z Lisabonskej zmluvy;
56. poveruje predsedu, aby toto uznesenie postúpil Európskej komisii, Európskemu parlamentu, Rade a predsedovi Európskej rady.

V Bruseli 9. júla 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

STANOVISKÁ
VÝBOR REGIÓNOV

113. PLENÁRNE ZASADNUTIE 8. A 9. JÚLA 2015

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Zelená kniha — Vytváranie únie kapitálových trhov

(2015/C 313/05)

Spravodajca:	Tadeusz TRUSKOLASKI (PL/EA), primátor mesta Białystok
Referenčný dokument:	Zelená kniha – Vytváranie únie kapitálových trhov COM(2015) 63 final

I. VŠEOBECNÉ PRIPOMIENKY

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. Víta iniciatívu Európskej komisie prezentovanú v zelenej knihe „Vytváranie únie kapitálových trhov“, ktorej hlavným cieľom je vytvoriť jednotný kapitálový trh.
2. Pripomína, že súkromná iniciatíva a podnikanie zohrávajú dôležitú úlohu pri vytváraní konkurencieschopného hospodárstva Európskej únie.
3. Vyzdvihuje význam vytvorenia spoločného jednotného kapitálového trhu.
4. Vyzýva Komisiu, aby urýchlila prácu na akčnom pláne a čo najskôr predložila legislatívne návrhy v záujme dosiahnutia cieľa, ktorým je úplne integrovaný jednotný kapitálový trh EÚ do konca roka 2018.
5. Víta úsilie Komisie zamerané na odstránenie prekážok v investovaní do podnikania, čo bude zvlášť prínosné pre malé a stredné podniky (MSP). Zdôrazňuje, že uvoľnenie potenciálu kapitálového trhu je dôležitým aspektom dosiahnutia udržateľného miestneho a regionálneho rastu a vytvárania pracovných miest.
6. Zdôrazňuje, že je potrebné, aby prijatá ďalšie štrukturálne a proticyklické opatrenia v oblasti finančných trhov tak, aby mali účinky na všetky členské štáty EÚ a prinášali úžitok aj regiónom s nižšou úrovňou rozvoja finančných trhov.
7. Považuje za nevyhnutné diverzifikovať zdroje financovania hospodárstva EÚ a mechanizmy na prilákanie nových investícií, ako faktory podporujúce rozvoj a stabilitu.
8. Zameriava svoju pozornosť na tie prvky v rámci kapitálových trhov, ktoré môžu podporiť regionálny a miestny rozvoj.
9. Osobitnú pozornosť a dôraznú podporu venuje všetkým opatreniam zameraným na:
  - a) posilnenie potenciálu MSP, uznávajúc ich úlohu v miestnom kontexte pri podpore podnikania, vytváraní inovácií, formovaní spoločnosti na základe hodnoty, akou je práca;

b) podporu finančnej uskutočniteľnosti významných a dlhodobých investičných projektov s výrazným regionálnym dosahom, ktoré vytvárajú podmienky efektívneho regionálneho a miestneho rozvoja.

10. Nazdáva sa, že únia kapitálových trhov musí umožniť diverzifikáciu zdrojov financovania investičných projektov, ktoré si vzhľadom na svoje špecifiká a rozsah vyžadujú zapojenie mnohých finančných subjektov.

11. Podporuje názor, že vytvorenie únie kapitálových trhov si bude vyžadovať mimoriadne rozsiahle analýzy a konzultácie s cieľom zistiť, aké sú prekážky a možnosti, a potom prijať diferencované opatrenia v regulačnej, inštitucionálnej a vzdelávacej sfére.

II. VÝCHODISKÁ A CIELE ÚNIE KAPITÁLOVÝCH TRHOV

12. Oceňuje, že sa začalo pracovať na vytvorení únie kapitálových trhov.

13. Verí, že regulovaný jednotný kapitálový trh v rámci Európskej únie bude ďalším nástrojom na zlepšenie odolnosti voči asymetrickým šokom, ku ktorým dochádza v dôsledku odlišného tempa rozvoja jednotlivých regiónov Európskej únie. Podotýka, že slabé stránky kapitálových trhov spočívajú aj v hlboko zakorenených dôvodoch slabého celkového dopytu, akými sú napríklad rozdiely z hľadiska regionálneho rozvoja.

14. Oceňuje vytvorenie súboru priorít pre ďalšiu prácu, ktoré okrem iného zahŕňajú: odstraňovanie prekážok prístupu na kapitálové trhy, uľahčenie nadväzovania vzťahov medzi vlastníkami kapitálu a subjektmi typu MSP, bezpečnosť na kapitálovom trhu, podpora a financovanie dlhodobých investícií, rozvoj súkromných emisií a iných foriem financovania v celej EÚ a tiež zníženie administratívnej záťaže.

15. Zastáva názor, že únia kapitálových trhov má potenciál integrovať rozdrobené kapitálové trhy v Európe a uľahčovať cezhraničný tok kapitálu, vďaka čomu by sa mohol zväčšiť objem investícií do európskych podnikov a projektov v oblasti infraštruktúry.

16. Vyzýva Komisiu, aby zväžila aj stranu ponuky a najmä zanalyzovala a riešila hlavné príčiny toho, prečo drobní a inštitucionálni investori nie sú schopní získať a transformovať dostatočný kapitál na posilnenie jednotlivých finančných služieb a dlhodobých investícií do reálneho hospodárstva.

17. Obáva sa, že súčasné ciele sú príliš všeobecné, a preto by sa nemusela dosiahnuť uspokojivá miera diverzifikácie finančných zdrojov MSP.

18. Uznáva, že vznikajúca únia kapitálových trhov by sa mala predovšetkým usilovať o rozvoj MSP, ale kladie si otázku, či sekuritizácia predstavuje dlhodobé riešenie problémov financovania MSP, aj vzhľadom na to, že náklady na ňu sú pre MSP úmerne vyššie.

19. Súhlasí so zámerom navrhnutých zmien, ktorým je podporiť väčšie zapojenie individuálnych investorov do kapitálového trhu, ale konštatuje, že v zelenej knihe sa venuje príliš málo pozornosti súkromným investorom.

20. Domnieva sa, že prijatie rozsiahlej reformy kapitálového trhu musí byť sprevádzané prísnyim celoeurópskym a vnútroštátnym dohľadom, aj prostredníctvom posilnenia úlohy Európskeho orgánu pre cenné papiere a trhy (ESMA) pri zlepšovaní zblížovania dohľadu, aby sa zabránilo nadmernému prijímaniu rizika a nestabilite na finančných trhoch.

21. Nabáda, aby sa uskutočnili rozšírené konzultácie v súvislosti s postupmi sekuritizácie, pričom treba mať na pamäti ponaučenia z finančnej krízy. Sekuritizácia nesmie spôsobovať systémové riziko, a preto sa treba vyhýbať nástrojom s vysokým finančným pákovým efektom a závislosti od krátkodobého financovania.

22. Upozorňuje na to, že trhy jednotlivých členských štátov sú veľmi rozdielne z kultúrneho, historického aj právneho hľadiska. Vzhľadom na zložitosť problémov by bolo treba vykonať rozsiahlejšiu analýzu ex ante, pokiaľ ide o vytvorenie a vplyv únie kapitálových trhov v každom členskom štáte.

23. Je presvedčený, že mnohé z iniciatív týkajúcich sa únie kapitálových trhov bude treba realizovať súbežne a potom podporiť prostredníctvom viacúrovňových vzdelávacích programov, vzhľadom na spoločenské bariéry vyplývajúce okrem iného z tradícií a zvykov.

24. Upozorňuje, že retailoví investori a vlastníci mikropodnikov a malých podnikov majú často nízku úroveň finančnej gramotnosti a investičnej kultúry. To sú štrukturálne faktory, ktoré sťažujú rozvoj celoeurópskeho kapitálového trhu.

25. Domnieva sa, že miestne a regionálne orgány musia zohrávať kľúčovú úlohu vo vývoji finančného vzdelávania obyvateľov. Okrem toho zdôrazňuje úlohu sociálnych a vzdelávacích inštitúcií pri podpore vedomostí mladých Európanov o hospodárskych a finančných otázkach.

26. Považuje za vhodné zvážiť finančné a inštitucionálne zapojenie verejného sektora v oblastiach priamo podporujúcich rozvoj kapitálového trhu, v ktorých iniciatívy súkromného sektora nebudú stačiť. Žiada, aby sa pred zapojením verejného sektora overovalo, či verejné prostriedky aj naozaj prilákajú súkromné iniciatívy. Zapojenie verejného sektora by v takýchto prípadoch malo vychádzať zo sprievodnej hospodárskej analýzy a mal by byť jasne vymedzený spôsob, ako investovanie ukončiť po dosiahnutí stanoveného účinku, alebo aj vtedy, keď sa začne črtiť nesprávny vývoj.

27. Zastáva názor, že v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje plán únie kapitálových trhov v mnohých krajinách existujú osvedčené postupy, ktoré by sa mali rozšíriť.

28. zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány môžu na kapitálových trhoch zohrávať dôležitú a rôznorodú úlohu ako investori poskytujúci dlhodobý počiatočný kapitál a s ich pohľadávkami sa môže obchodovať na trhoch,

III. HARMONIZÁCIA PRÁVNÝCH PREDPISOV

29. Súhlasí s tým, že je potrebné vytvoriť koherentný súbor pravidiel pre kapitálové trhy. Tieto pravidlá by sa mali dodržiavať vo všetkých členských štátoch.

30. Považuje za správne domnievať sa, že v prípade vytvorenia transparentného rámca pre fungovanie jednotného kapitálového trhu a zosúladenia systému zabezpečenia, treba očakávať zvýšenie dôvery zo strany investorov, čo povedie k efektívnejšej alokácii kapitálu.

31. Zdôrazňuje, že koherentný súbor pravidiel by bol dôležitým krokom v snahe odstrániť prekážky a vytvoriť nevyhnutné prostredie na to, aby mohol v celej Európskej únii vzniknúť a fungovať jednotný kapitálový trh, ktorý by bol väčšími prepojený s medzinárodnými trhmi.

32. Poukazuje na skutočnosť, že regulačné návrhy týkajúce sa únie kapitálových trhov by nemali vytvárať nadmerné regulačné zaťaženie pre MSP, ani obmedzovať výhody, ktoré by pre tento sektor mohli vyplývať z vytvorenia jednotného kapitálového trhu.

33. Považuje za dôležité vytvoriť nové právne kategórie, ktoré umožnia investovať a získavať kapitál v rámci Európskej únie.

34. Verí, že je možné spustiť nové trhové iniciatívy vďaka ďalšiemu zvyšovaniu transparentnosti verejne dostupných finančných informácií a odstráneniu príčin, ktoré spôsobujú, že finančné informácie jednotlivých členských štátov nemožno porovnávať.

35. Opakuje svoju požiadavku, aby sa zlepšila porovnateľnosť a dostupnosť údajov o riziku financovania subjektov zo sektora MSP v celej EÚ, vyslovenú v predchádzajúcich stanoviskách Výboru regiónov.

36. Považuje za správne vymedziť zjednodušené Medzinárodné štandardy finančného výkazníctva (IFRS), ktoré by mohli zabezpečiť porovnateľnosť podnikov a pomôcť zvýšiť ich rating. Používanie takýchto štandardov môže takisto podnietiť investorov, aby investovali do podnikov, ktoré uplatňujú transparentné a všeobecne uznávané zásady.

37. Domnieva sa, že treba dôsledne pracovať na harmonizácii konkurzného práva a zblížení rámca postupov finančnej reštrukturalizácie, pričom treba mať na zreteli zložitost' tejto problematiky, najmä pokiaľ ide o existenciu rôznych foriem uprednostňovania niektorých sociálnych skupín alebo skupín veriteľov.

38. Podporuje revíziu právneho rámca, vrátane prudenciálnych pravidiel, s cieľom preskúmať obmedzenia, ktoré bránia v prístupe k sekuritizácii aktív uložených v segmente MSP a sťažujú fungovanie nebankových subjektov ponúkajúcich financovanie a menej reštriktívny prístup k dlhodobým investíciám do projektov v oblasti infraštruktúry.

39. Upozorňuje na možný problém v dôsledku slabej harmonizácie finančných trhov, spojený s tým, že niektoré členské štáty zostávajú mimo bankovej únie.

40. Zdôrazňuje, že únia kapitálových trhov musí byť otvorená a konkurencieschopná vo svetovom meradle a byť lákavou pre medzinárodných investorov, pričom sa zároveň musí udržať vysoká úroveň noriem v EÚ, okrem iného zaistením integrity trhu a finančnej stability investorov.

IV. DIVERZIFIKÁCIA ZDROJOV FINANCOVANIA MSP

41. Chcel by vyzdvihnúť význam sektora MSP pre európske hospodárstvo a rozvoj regiónov. MSP predstavovali v EÚ-27 vyše 20 miliónov podnikov, ktoré vytvárali 67 % pracovných miest a 58 % hrubej pridanej hodnoty. Okrem toho MSP zamestnávajúce menej ako 10 osôb predstavovali 19 miliónov podnikov, v ktorých sa nachádzala 1/5 pracovných miest EÚ. V čase krízy v rokoch 2008 až 2011 bola v MSP lepšia stabilita pracovných miest než vo veľkých podnikoch, zároveň sa však ich podiel na tvorbe HDP relatívne znížil ⁽¹⁾.

42. Upozorňuje, že MSP majú sťažený prístup k diverzifikovaným zdrojom na financovanie svojej činnosti. Vyše 80 % vonkajších zdrojov financovania MSP v EÚ tvoria bankové úvery a 40 % firiem využíva leasing, ktorý zvyčajne poskytujú subjekty prepojené s bankami.

43. Domnieva sa, že ťažkosti MSP získať bankové úvery sa prehľbujú v obdobiach hospodárskeho poklesu, interné bankové postupy majú teda skôr procyklický než proticyklický charakter.

44. Nazdáva sa, že väčšia konkurencia pre bankový sektor je nevyhnutným prostriedkom, ako zmenšiť jeho dominantné postavenie z hľadiska poskytovania zdrojov financovania v EÚ, najmä sektoru MSP. Odstraňovanie prekážok, ktoré obmedzujú takúto konkurenciu zo strany nebankových subjektov a finančných nástrojov, nových hráčov a inovácií mimo finančnej sféry, ako aj legislatívne iniciatívy v tejto oblasti, treba preto dôrazne podporovať.

45. Zastáva názor, že cieľom únie kapitálových trhov nie je zredukovať význam bánk v európskom hospodárstve. Považuje za nevyhnutné zachovať primeranú rovnováhu medzi opatreniami na podporu investičného bankovníctva a nebankového financovania a financovaním formou tradičných bankových úverov.

46. Oceňuje doterajšie opatrenia členských štátov, napríklad v podobe programov finančnej podpory pre MSP (záruky, dotácie, urýchlenie obchodných platieb, počiatocný kapitál).

47. Vyzdvihuje dôležité faktory, ktoré uľahčujú rozvoj MSP, akými sú priaznivé podnikateľské prostredie, moderná infraštruktúra, existencia technologicky vyspelých odvetví hospodárstva a vysokokvalifikovaná pracovná sila. Vzhľadom na tieto skutočnosti by sa iniciatívy v rámci únie kapitálových trhov mali navrhovať tak, aby sa znížili transakčné náklady na získavanie kapitálu a aby sa tieto iniciatívy zameriavali aj na skupinu mikropodnikov, ktorá je zároveň najpočetnejšia a najmenej prepojená s kapitálovými tržmi. Poukazuje na potrebu minimalizovať administratívnu záťaž spojenú s reguláciou.

⁽¹⁾ Výročná správa o európskych MSP 2012/2013; EK, október 2013.

48. Vyjadruje obavy, že nové právne predpisy v bankovom sektore EÚ (CRD IV/CRR), by mohli ešte viac sťažiť MSP prístup k bankovému financovaniu. Odporúča preto vypracúvať pravidelné hodnotenia vplyvu týchto predpisov na zmeny v dostupnosti bankového financovania pre MSP v jednotlivých krajinách.

49. Zdôrazňuje, že regionálne a miestne banky zohrávajú vo financovaní MSP dôležitú úlohu, pretože najlepšie poznajú miestne a regionálne hospodárstvo a majú jedinečné metódy posudzovania rizika pri poskytovaní úverov miestnym podnikom.

V. STIMULOVANIE HOSPODÁRSKEJ SÚŤAŽE NA KAPITÁLOVOM TRHU

50. Dúfa, že jednotný kapitálový trh by mohol prispieť k rozvoju a šíreniu alternatívnych foriem sprostredkovania úverov a investícií. Tieto formy majú veľký potenciál, pokiaľ ide o poskytovanie investičného kapitálu miestnym hospodárskym subjektom.

51. Nabáda Európsku komisiu, aby šíriła osvedčené postupy v oblasti alternatívnych foriem financovania, ktoré sú v niektorých členských štátoch EÚ dobre rozvinuté.

52. Považuje za žiaduce, aby sa v rámci diskusie a prác v súvislosti s úniou kapitálových trhov zabezpečili náležité podmienky a predovšetkým zodpovedajúca úroveň regulácie a dohľadu pre súbežný rozvoj bankového systému a kolektívneho financovania. Zatiaľ sa využívajú v relatívne malom rozsahu, majú však rýchle tempo rastu⁽²⁾.

53. Uznáva, že alternatívne ponuky financovania zamerané na MSP, najmä nástroje s vyšším investičným rizikom, sa lepšie osvedčili v prípade inovačných projektov.

54. Zastáva názor, že regulačné prostredie by malo byť stimulujúce, a nemalo by obmedzovať dostupnosť nových nástrojov a foriem distribúcie kapitálu.

VI. ZÁVEREČNÉ PRIPOMIENKY

55. Oceňuje zvýšený záujem EK o problém prístupu k nebankovému financovaniu.

56. Domnieva sa, že zelená kniha „Vytváranie únie kapitálových trhov“ je len prvým krokom k vytvoreniu jednotného kapitálového trhu.

57. Chcel by sa podieľať na ďalších prácach, keďže diferencované regionálne a miestne hľadisko umožňuje vytvoriť pravidlá, ktoré budú zohľadňovať potreby všetkých strán.

58. Nabáda, aby sa diskutovalo o podrobnom pracovnom programe, v snahe zabezpečiť náležité tempo, ktoré je nevyhnutné, ak sa má dodržať plánovaný termín vytvorenia jednotného kapitálového trhu.

59. Zdôrazňuje, že je nevyhnutné integrovať rôzne prostredia, aby sa pripravil plne uspokojivý dokument, ktorý bude zohľadňovať odlišné potreby jednotlivých regiónov a sektorov.

60. Upozorňuje, že je potrebné zintenzívniť programy na zlepšenie poznatkov o financiách a informovanosti o možnostiach a potrebách investovania. Iniciatívy jednotlivých krajín a celoeurópske projekty typu „Consumer Classroom“ by bolo treba doplniť a podporiť.

61. Nabáda, aby o zelenej knihe „Vytváranie únie kapitálových trhov“, ako aj o revízii smernice o prospekte a sekuritizácii, ktorá ju sprevádza, ďalej prebiehala verejná diskusia.

V Bruseli 8. júla 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov

Markku MARKKULA

⁽²⁾ The European Alternative Finance Benchmarking Report, Univerzita Cambridge, február 2015.

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Optimálne využívanie flexibility v rámci existujúcich pravidiel Paktu stability a rastu

(2015/C 313/06)

Spravodajkyňa:	Olga ZRIHEN (BE/SES), poslankyňa Valónskeho parlamentu
Referenčný dokument:	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskej centrálnej banke, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Výboru regiónov a Európskej investičnej banke: Optimálne využívanie flexibility v rámci existujúcich pravidiel Paktu stability a rastu
	COM(2015) 12 final

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. víta skutočnosť, že oznámenie Komisie, spolu s investičným plánom, vyjadruje prioritu novej Komisie podporiť verejné a súkromné investície vzhľadom na to, že súčasný objem investícií je nedostatočný, keďže úroveň investícií v EÚ je v súčasnosti menšia (vo vzťahu k HDP) nižšia o 230 až 370 miliárd EUR než ročný priemer v roku 2007;
2. súhlasí s cieľom Komisie, že pri výklade platných ustanovení Paktu stability a rastu je potrebné zabezpečiť optimálne využitie pružnosti, aby sa najmä zaručilo, že tento pakt prinesie proticyklické účinky, ktoré sú nevyhnutné vzhľadom na súčasný slabý rast, priemernú mieru nezamestnanosti, ktorá je v EÚ mimoriadne vysoká, a regionálne rozdiely, ktoré majú tendenciu sa zhoršovať v dôsledku nerovnomerného prudkého poklesu investícií, ktorý postihol najmä najslabšie krajiny. Domnieva sa, že tento cieľ musí byť dlhodobý, a to nezávisle od investičného plánu, v rámci ktorého bolo toto oznámenie predložené;
3. poukazuje na to, že Komisia predložila text, ktorý nebol predmetom predbežnej konzultácie s ostatnými inštitúciami EÚ a taktiež nebol predmetom medziinštitucionálneho postupu. Okrem toho má pochybnosti o právnej istote, ktorú poskytuje toto „vysvetľujúce oznámenie“, keďže nie je záväzná a v Pakte stability a rastu sa výslovne nestanovuje použitie takéhoto právneho nástroja, tak aby mohol byť predmetom súdneho konania na Súdnom dvore Európskej únie;
4. považuje za potrebné objasniť podiel vnútroštátneho spolufinancovania, ktorý možno z výpočtu štrukturálneho salda rozpočtu skutočne vyňať, aby bola dodržaná preventívna časť Paktu stability a rastu;
5. sa domnieva, že podmienky stanovené pre uplatňovanie pružnosti, okrem iného aj skutočnosť, že pružnosť je prevažne obmedzená na preventívnu časť Paktu stability a rastu, sú príliš reštriktívne na to, aby sa koherentne uplatňovali v celej Európskej únii a aby mali skutočný účinok na investičnú kapacitu členských štátov a miestnych a regionálnych orgánov, a nezohľadňujú nedostatočnú úroveň investícií na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni. Preto sa domnieva, že je potrebné rozšíriť uplatňovanie pružnosti v oblasti investícií na všetky členské štáty, a žiada Komisiu, aby predložila návrhy v tomto zmysle;
6. víta skutočnosť, že v rámci preventívnej časti Paktu stability a rastu sa rozsah pôsobnosti investičnej doložky rozšíril o investičné programy členských štátov, najmä pokiaľ ide o štrukturálnu politiku a politiku súdržnosti, iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí, transeurópske siete a Nástroj na prepojenie Európy, ako aj spolufinancovanie na základe Európskeho fondu pre strategické investície. Opakovane poukazuje na vôľu čeliť hospodárskej kríze a narastajúcemu odcudzeniu medzi stredom Európy a okrajovými regiónmi prostredníctvom anticyklických opatrení zameraných na oživenie investícií navrátením dôvery medzi priority agendy EÚ. Preto potvrdzuje svoj postoj, ktorý vyjadril v stanovisku zo 17. apríla 2015 o návrhu nariadenia o Európskom fonde pre strategické investície, že všetko národné spolufinancovanie tohto fondu by malo byť vyňaté zo započítavania v rámci Paktu stability a rastu, a to bez ohľadu na situáciu členských štátov vo vzťahu k tomuto paktu, aby sa zabránilo riziku, že krajiny, v ktorých sú nové investície najžiaducejšie, nedokážu urobiť ani tie investície, pre ktoré je k dispozícii financovanie z EÚ. Inými slovami je potrebné, aby sa nebrzdilo spolufinancovanie investičných projektov a zabránilo prehľbovaniu rozdielov v raste v eurozóne;

7. pripomína, že VR neustále požaduje, aby sa verejné výdavky členských štátov a miestnych a regionálnych orgánov na spolufinancovanie programov podporovaných štrukturálnymi a investičnými fondmi neuvádzali medzi verejnými alebo podobnými štrukturálnymi výdavkami stanovenými v Pakte stability a rastu, a to bez ďalších podmienok a vzhľadom na to, že tieto investície sú vymedzené ako investície všeobecného európskeho záujmu, ktoré majú preukázaný pákový efekt v oblasti udržateľného rastu;

8. konštatuje, že zohľadnenie príspevkov členských štátov v novom Európskom fonde pre strategické investície (EFSI) je, skôr ako Komisia posúdi dodržiavania Paktu stability a rastu, podmienené ich klasifikáciou Európskym štatistickým úradom (Eurostat) v súlade s existujúcimi vymedzeniami pojmov v Európskom systéme účtov (ESA);

9. sa domnieva, že doložka o štrukturálnych reformách v rámci preventívnej časti a spôsob, akým sa plány štrukturálnych reforiem zohľadňujú v rámci nápravnej časti, môžu mať silný stimulujúci účinok, ak budú v tomto novom systéme spresnené možné typy štrukturálnych reforiem. Toto spresnenie by malo zohľadniť, že je potrebné, aby štrukturálne reformy mali pozitívny spoločenský a hospodársky účinok, rešpektovali horizontálnu sociálnu doložku stanovenú v článku 9 ZFEÚ a aby prispeli k zlepšeniu administratívnej kapacity. Takisto by sa mala zohľadniť skutočnosť, že štrukturálne reformy si vyžadujú určitý čas na realizáciu alebo prechodné obdobie a z krátkodobého hľadiska určité náklady, kým začnú prinášať výsledky a mať žiaduce pozitívne účinky, a to aj z rozpočtového hľadiska;

10. vyjadruje poľutovanie nad tým, že oznámenie podrobnejšie nevymedzuje, aké „neobvyklé udalosti“ mimo kontrolu členského štátu by mu mohli umožniť, aby sa dočasne odchyľil od nápravného postupu smerujúceho k dosiahnutiu svojho strednodobého rozpočtového cieľa (MTO), a z toho dôvodu ponecháva Európskej komisii značne široký priestor na politické posúdenie, ktoré by mohlo mať za následok preferenčné zaobchádzanie v prospech niektorého z členských štátov;

Návrhy neskorších reforiem

11. opakovane žiada⁽¹⁾, aby sa vykonala revízia metodiky výpočtu „štrukturálneho deficitu“, keďže tento pojem vo svojej súčasnej podobe neumožňuje zohľadniť špecifiká národných a regionálnych hospodárstiev, ani štrukturálne rozdiely verejných výdavkov na vnútroštátnej a regionálnej úrovni, ani rozdiel medzi bežnými výdavkami a investičnými výdavkami. Konceptia je okrem toho založená na teoretických výpočtoch potenciálu rastu, ktoré sa empiricky nedajú overiť, a preto sú sporné, čo následne poskytuje priestor pre nezáväznú plnenie Paktu stability a rastu;

12. vyzýva Komisiu, aby overila, či je súčasné pravidlo 1/20 o znižovaní dlhu udržateľné a či je potrebné ho znovu posúdiť;

13. navrhuje, aby sa v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe využili pomocné ukazovatele poukazujúce na regionálne rozdiely, s cieľom zohľadniť prípadnú štrukturálnu nerovnováhu, pokiaľ ide o územnú súdržnosť, s ktorou môžu byť členské štáty konfrontované a ktorá môže mať vplyv na objem a rytmus fiškálnych úprav a prípadných štrukturálnych reforiem;

Za európsky program na podporu kvalitných investícií

14. zdôrazňuje, že investičný plán musí byť súčasťou širšej stratégie EÚ, ktorá bude úzko prepojená s hodnotením stratégie Európa 2020. Cieľom tohto plánu by malo byť umožniť udržateľný rast vytvárajúci pracovné miesta prostredníctvom stimulovania verejných a súkromných investícií, zlepšovania konkurencieschopnosti európskeho hospodárstva a štrukturálnych reforiem, ktoré budú mať pozitívny sociálno-ekonomický vplyv a prispedia k zlepšeniu administratívnych kapacít. V tejto súvislosti poukazuje na úlohu miestnych a regionálnych orgánov pri podpore investícií pre zamestnanosť a rast, keďže v roku 2013 realizovali nižšie úrovne verejnej správy približne 55 % celkových verejných investícií⁽²⁾;

⁽¹⁾ Pozri bod 25 stanoviska z 3. decembra 2014 na tému „Podpora kvality verejných výdavkov vo veciach podliehajúcich opatreniam EÚ“, spravodajkyňa: Catuscia Marini (SES/IT) COR-2014-04885-00-00-AC-TRA.

⁽²⁾ Šiesta správa o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti: investovanie do rastu a zamestnanosti, COM(2014) 473.

15. opätovne poukazuje na niekoľko návrhov týkajúcich sa podpory kvalitných európskych investícií⁽³⁾:
- požiadavku, aby bol v rámci preskúmania stratégie Európa 2020 v polovici jej uplatňovania do makroekonomickej hodnotiacej tabuľky zapracovaný ukazovateľ miery investícií,
  - výzvu adresovanú Európskej komisii, aby zverejnila bielu knihu, v ktorej by sa na úrovni EÚ stanovila typológia kvality verejných investícií v účtoch verejných výdavkov podľa ich dlhodobých účinkov,
  - žiadosť adresovanú Európskej komisii, aby do každej výročnej správy o verejných výdavkoch hospodárskej a menovej únie (HMÚ) zaradila kapitolu o kvalite verejných investícií, a to aj na nižšej ako vnútroštátnej úrovni;
16. pripomína svoju žiadosť adresovanú Komisii, aby zhodnotila vplyv pravidiel ESA 2010 na investičnú kapacitu verejných orgánov a zabezpečila uplatňovanie zásady nediskriminácie medzi verejnými a súkromnými investíciami v súlade s článkom 345 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

V záujme lepšieho zapojenia miestnych a regionálnych orgánov do správy hospodárskych záležitostí

17. upozorňuje Európsky parlament, Radu a Komisiu, ale aj členské štáty a miestne a regionálne orgány na monitorovaciu správu VR o stratégii Európa 2020, ktorá sa každoročne vypracúva v rámci osobitnej platformy VR, a konkrétne zdôrazňuje pripomienky týkajúce sa správy hospodárskych záležitostí a európskeho semestra, ktoré boli zverejnené v 5. vydaní v októbri 2014⁽⁴⁾;

18. sa domnieva, že napriek určitému pokroku sú účasť a zohľadnenie miestnych a regionálnych orgánov v procese koordinácie hospodárskych politík naďalej nepostačujúce a problematické z hľadiska reprezentatívnosti, legitímnosti a komplexnosti národných programov reforiem a osobitných odporúčaní pre jednotlivé krajiny. Preto navrhuje, aby boli miestne a regionálne orgány viac zapájané v rámci európskeho semestra podľa modelu zásady partnerstva, ktorou sa riadia štrukturálne fondy;

Hospodárska a menová únia a jej sociálny rozmer

19. opakovane pripomína svoje presvedčenie, že, v súlade s článkom 3 ZEÚ, dôveryhodnosť a legitímnosť HMÚ spočíva v schopnosti preukázať, že slúži sociálnemu pokroku a že zamestnanosť a sociálne normy sa vo vzťahu k makroekonomickým a rozpočtovým otázkam nepovažujú za druhotné;

20. preto žiada Komisiu, aby do monitorovacej správy piatich predsedovo budúcej HMÚ, ktorá bola predložená v júni 2015, zapracovala konkrétne návrhy, ktoré sa uvádzajú v oznámení Komisie o posilnení sociálneho rozmeru HMÚ z roku 2012 a balík o sociálnych investíciách z roku 2013. Výbor zároveň reaguje na potrebu zachovať existenciu a koexistenciu rôznych sociálnych modelov v HMÚ a domnieva sa, že v rámci tohto monitorovania by sa mala preskúmať možnosť zaviesť stimulačné mechanizmy na podporu reforiem, ktoré môžu urýchliť realizáciu sociálnych cieľov stratégie Európa 2020, ako aj koordináciu automatických stabilizátorov na úrovni HMÚ⁽⁵⁾.

V Bruseli 9. júla 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

⁽³⁾ Stanovisko na tému „Podpora kvality verejných výdavkov vo veciach podliehajúcich opatreniam EÚ“ COR-2014-04885 – BUDG-V-009. (Ú. v. EÚ C 19, 21.1.2015, s. 4).

⁽⁴⁾ Výbor regiónov (2014), Piata monitorovacia správa VR o stratégii Európa 2020 (v angličtine), október 2014, ref. č.: COR-2014-05553.

⁽⁵⁾ Stanovisko VR na tému „Balík o sociálnych investíciách“, bod 20 (ECOS-V-042, 9. 10. 2013).

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Nová európska susedská politika

(2015/C 313/07)

Hlavný spravodajca:	Nikolaos CHIOTAKIS (EL/ELS), člen mestskej rady mesta Kifissia
Referenčný dokument:	Spoločný konzultačný dokument „Na ceste k novej európskej susedskej politike“
	JOIN(2015) 6 final

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Úvodné pripomienky

1. pripomína, že Európska susedská politika (ESP) bola vypracovaná v roku 2003 ⁽¹⁾ s cieľom posilniť vzťahy medzi EÚ a jej susednými krajinami. Základom tejto politiky je postupná integrácia prostredníctvom realizácie politických, hospodárskych a inštitucionálnych reforiem, majú na pamäti záväzkov týkajúci sa spoločných hodnôt, medzi ktoré patria demokracia, dodržiavanie ľudských práv a rešpektovanie zásad právneho štátu, nediskriminácie a rodovej rovnosti;
2. konštatuje, že ESP sa doteraz sústredila na tri hlavné piliere, ktorými sú: a) budovanie demokracie, b) podporovanie hospodárskeho rozvoja a c) posilňovanie dvoch regionálnych rozmerov susedstva (Únia pre Stredozemie ⁽²⁾ a Východné partnerstvo ⁽³⁾). Viacročné vykonávanie ESP má pozitívny prínos z hľadiska podporovania stanovených cieľov. Vzťahy EÚ s partnermi ESP sa výrazne rozvinuli, hoci vo veľmi rôznej miere. Je preto nevyhnutné naďalej prispôbovať túto politiku neustále sa meniacemu medzinárodnému prostrediu, s cieľom reagovať na nové nepretržité vznikajúce potreby;
3. konštatuje, že napriek tomu, že najvzdialenejšie regióny predstavujú najvzdialenejšie námorné hranice EÚ, a samotná Európska komisia uznáva ich úlohu ako „vysunutých pôsobísk“ Európy na iných kontinentoch, ESP bola od začiatku koncipovaná tak, že sa táto skutočnosť ignorovala a nebola zohľadnená ani pri jej pôvodnom formulovaní, ani pri jej neskorších aktualizáciách;

Všeobecné pripomienky

4. vychádza z konštatovania, že hoci sa na prvý pohľad môže zdať, že ESP patrí takmer výhradne do právomoci národných vlád, miestne a regionálne samosprávy a ich siete spolupráce (združenia a siete miest, európske zoskupenia územnej spolupráce) zohrávajú v tejto oblasti dôležitú úlohu. ESP preto nemôže byť jednoducho procesom medzi vládami a inštitúciami EÚ, ale mala by takisto zabezpečiť účasť ostatných aktérov z partnerských krajín, a najmä účasť miestnych a regionálnych orgánov. Takisto osobitne upozorňuje na diplomaciu miest ako mechanizmus na podporu dialógu medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi na medzinárodnej scéne, čo prispieva k vytváraniu spoločného priestoru stability, bezpečnosti a prosperity;
5. zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány musia byť zapojené do všetkých fáz ESP: stanovenia priorít, hodnotenia výsledkov a kontroly obsahu vládných politík. Existuje viacero dôvodov, pre ktoré sa ESP nemôže zakladať výlučne na spolupráci s vládami partnerských krajín ESP:

⁽¹⁾ COM(2003) 104 final, 11. 3. 2003.

⁽²⁾ Alžírsko, Egypt, Izrael, Jordánsko, Libanon, Líbya, Maroko, Palestína, Sýria, Tunisko.

⁽³⁾ Arménsko, Azerbajdžan, Bielorusko, Gruzínsko, Moldavsko, Ukrajina.

- partnerské krajiny na východe a juhu nemusia mať nutne vlády, ktoré sú odhodlané presadzovať hodnoty a normy EÚ,
- vlády týchto krajín nie sú vždy dostatočne stabilné a kontinuita by mohla byť ohrozená častými zmenami v zložení osôb pri moci,
- v záujme úspechu tohto procesu, ktorého cieľom je pomôcť týmto krajinám prijať hodnoty EÚ (vrátane skutočného pokroku v oblasti prehľbovania demokracie a rozvíjania účinného regionálneho partnerstva v rámci ESP) sa musí na ňom podieľať značná časť spoločnosti;

6. tvrdí, že je veľmi dôležité, aby miestne a regionálne orgány boli zapájané do činností EÚ týkajúcich sa ESP v regióne, pretože budovanie demokracie a demokratická transformácia začína v prvom rade a predovšetkým na najnižšej úrovni a nemožno ich zavádzať zhora. Ak má byť demokracia stabilná a hlboko zakorenená, je nevyhnutné, aby ju prijalo miestne spoločenstvo ako celok. Táto úloha by mala zahŕňať všetky úrovne riadenia, a to transparentne, počnúc obcami a miestnymi orgánmi;

7. sa domnieva, že do vykonávania ESP by sa mali zapojiť aj inštitúcie občianskej spoločnosti, podniky a výskumní pracovníci. Zaangažovanosť týchto subjektov má značný vplyv na zisťovanie miestnych potrieb, budovanie silných partnerstiev a realizáciu spoločných cieľov;

8. víta úsilie, ktoré EÚ vyvíja v súvislosti s podporou pri vytváraní stálych politických a administratívnych štruktúr a domnieva sa, že toto úsilie by malo zahŕňať aj podporu v oblasti budovania miestnych inštitúcií tým, že im poskytne skutočnú technickú pomoc a zabezpečí školenia pre orgány miestnej a regionálnej verejnej správy, v snahe efektívne využiť humanitárnu pomoc, ako aj súčasné a budúce finančné nástroje na podporu sociálneho, hospodárskeho a územného rozvoja;

9. zdôrazňuje, že VR venuje veľa úsilia a zdrojov na rozvoj miestneho a regionálneho rozmeru ESP. V roku 2010 vytvoril Európsko-stredomorské zhromaždenie regionálnych a miestnych samospráv (ARLEM) a v roku 2011 zriadil Konferenciu miestnych a regionálnych orgánov krajín Východného partnerstva (CORLEAP). Cieľom týchto inštitúcií je najmä šíriť koncepcie, ktoré priblížia partnerské krajiny ESP Európskej únii, a taktiež podporovať vnútornú reformu a budovanie kapacít na miestnej a regionálnej úrovni;

Priority

10. považuje za nevyhnutné, aby EÚ bola naďalej hlavným strategickým partnerom krajín južného a východného Stredozemia a krajín Východného partnerstva. EÚ musí byť schopná pomôcť susedným krajinám vytýčiť jasnú cestu smerom k prosperujúcej budúcnosti a položiť základy lepšieho riadenia, a zároveň rešpektovať ich národnú zvrchovanosť;

11. sa domnieva, že zámer Európskej komisie podporovať subregionálnu spoluprácu ako prostriedok rozvoja hospodárskych vzťahov je veľmi vítaný a dôležitý, pretože by sa tým výrazne pomohlo zvýšiť prosperitu v týchto regiónoch. ARLEM a CORLEAP sú iniciatívy, na základe ktorých môže EÚ nadväzovať kontakty s južnými a východnými partnermi, a tým pomôcť zlepšovať regionálnu spoluprácu;

Pružnosť a prispôbivosť

12. konštatuje, že sa všeobecne uznáva, že najúspešnejšou susedskou politikou bola politika rozširovania. Tým, že EÚ ponúkla krajinám strednej a východnej Európy „všetko vrátane orgánov a inštitúcií“, pôsobila ako katalyzátor zmien a stanovila normy. Je dôležité mať na zreteli, že partnerské stredozemské krajiny ESP nemajú vyhladku na členstvo v EÚ;

13. zdôrazňuje, že rozširovanie EÚ a ESP sú dve odlišné politiky s rôznymi cieľmi a nemali by sa zamieňať. Európske krajiny, ktoré sú partnermi ESP, však môžu požiadať o členstvo, ak spĺňajú podmienky ustanovené v článku 49 Zmluvy o EÚ;

14. sa domnieva, že v tejto súvislosti by bolo užitočné začať diskusiu o formách partnerstva, ktoré by presahovali rámec toho, čo v súčasnosti ponúka európska susedská politika;

15. sa domnieva, že zásada podmienenosti, a najmä zásada „viac za viac“, aj keď zdôraznili záväzok EÚ v súvislosti s jej základnými hodnotami, neboli vždy pozitívnym prínosom k vytváraniu podmienok pre rovnomerne vyvážené vzťahy medzi EÚ a jej partnerskými krajinami ESP. Okrem toho, v mnohých prípadoch nepomohli priniesť stimuly pre reformy v susedstve EÚ. V dôsledku toho by pružnejší prístup umožnil nielen účinnejšie vykonávanie ESP, ale v konečnom dôsledku by podporil aj základné zásady EÚ medzi partnermi v rámci ESP;

16. sa domnieva, že ak má byť ESP účinnejšia, mal by sa uplatňovať prístup, ktorý bude prispôbený špecifickému charakteru každej partnerskej krajiny. Každý partner ESP je odlišný a malo by sa s ním podľa toho zaobchádzať, t. j. mala by sa uplatňovať zásada diferenciacie. Nová ESP, bez toho, aby sa porušili všeobecné zásady EÚ, by mala mať potrebnú pružnosť, aby sa mohli v maximálnej miere využiť prínosy vyplývajúce z jej vykonávania. Každá partnerská krajina by mala mať možnosť rozvíjať svoje vzťahy s EÚ vlastným spôsobom a v súlade s vlastnými potrebami a kapacitami. To neznamená, že sa prijme dvojaké meradlo a ani sa tým nepopiera jednotný charakter ESP, prostredníctvom ktorého sa EÚ podarilo uplatniť jednotný prístup ku všetkým svojim partnerom v rámci ESP. Tento variabilný geometrický prístup k vzťahom medzi EÚ a jej susedmi by sa mal uplatňovať na najvzdialenejšie regióny takým spôsobom, ktorý zaručuje účinnú spoluprácu medzi týmito regiónmi a ich susedmi;

17. odporúča systematickú analýzu vízovej politiky EÚ, ktorá by mala podporiť zjednodušenie vízového režimu pre štátnych príslušníkov krajín v rámci ESP, pričom musí zohľadňovať individuálnu situáciu príslušných krajín. Pružná európska vízová politika uľahčí dialóg medzi spoločnosťami a položí základy pre vytváranie silných partnerstiev a rozvíjanie rôznych úrovní spolupráce v rôznych oblastiach;

18. víta myšlienku zamerať oblasti spolupráce stanovené v akčných plánoch na tie oblasti, v ktorých je spoločný záujem najsilnejší, aby tak boli efektívnejšie;

Ciele a hlavné oblasti spolupráce

19. sa domnieva, že nová ESP by mala stanoviť konkrétne ciele a ponúknuť svojim partnerom jasný časový rámec na uskutočňovanie politík. Nová ESP bude mať malý alebo žiadny účinok, ak neprinesie konkrétne výhody jednotlivým zainteresovaným stranám alebo ak sa tieto výhody pravdepodobne objavia iba vo vzdialenej budúcnosti;

20. sa domnieva, že úzka spolupráca v otázkach energetiky je významnou súčasťou vzťahov EÚ s jej susedmi. Mnohí partneri ESP sú významnými dodávateľmi zdrojov energie v členských štátoch EÚ. Táto spolupráca by sa mala ešte viac upevniť a podporovať, tak aby slúžila vzájomným záujmom všetkých strán;

21. sa domnieva, že lepšie dopravné prepojenie týchto krajín s EÚ a medzi nimi navzájom by mohlo pomôcť hospodárskemu rozvoju v celej oblasti;

22. zastáva názor, že rozvoj a podpora nezávislých štruktúr občianskej spoločnosti by mala byť kľúčovým prvkom európskej susedskej politiky. Spolupráca s partnermi ako je Fórum občianskej spoločnosti krajín Východného partnerstva či Európska nadácia na podporu demokracie poskytuje dôležité nástroje, ktoré umožňujú podporovať aj v budúcnosti demokratické sily občianskej spoločnosti na miestnej a regionálnej úrovni;

23. za dôležitú oblasť ESP považuje úzku koordináciu opatrení prijatých EÚ a jej susedmi v otázkach migrácie. Ak mobilita študentov, pracovníkov a taktiež verejných činiteľov z nečlenských štátov smerujúca do členských štátov EÚ prebieha organizovane, má pozitívny vplyv nielen v oblastiach, akými je vzdelávanie a kultúrna výmena, ale aj vo verejnej správe. Na druhej strane, neregulárne migračné toky, ktoré v poslednom čase prudko vzrástli, predstavujú nové výzvy a príležitosti, ktoré treba náležite zvládnuť;

24. za mimoriadne dôležité považuje zvýšiť zapojenie mladých ľudí a posilnenie postavenia žien, čo sú kľúčové faktory rozvoja týchto krajín;
25. konštatuje, že je mimoriadne dôležitá spolupráca EÚ s jej susedmi v oblasti bezpečnosti. Spájanie síl v boji proti terorizmu a iným asymetrickým hrozbám je nevyhnutné s cieľom upevniť vzájomnú dôveru a vytvárať prostredie mieru a stability;
26. reformu verejnej správy s cieľom vytvoriť transparentný systém a predchádzať viac-menej skrytej korupcii považuje za veľmi dôležitý aspekt spolupráce medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi a partnermi ESP;
27. v súvislosti s uvedenými oblasťami spolupráce EÚ s jej susedmi sa domnieva, že by sa mala posilniť osobitná úloha pohraničných regiónov EÚ ležiacich na citlivých východných a južných hraniciach EÚ, a odporúča, aby získali osobitnú podporu v rámci ESP;
28. zdôrazňuje, že dôležitou oblasťou európskej susedskej politiky je podpora demokratických procesov, dodržiavanie ľudských a občianskych práv, zásad právneho štátu a procesov transformácie inštitucionálneho usporiadania a hospodárstva v jednotlivých krajinách. S veľkým potešením víta doterajšiu podporu krajín ESP zo strany regiónov EÚ a vyzýva na ďalšie úsilie v tejto oblasti;

Regionálny rozmer európskej susedskej politiky

29. sa domnieva, že proces ústavnej a administratívnej reformy, ktorý prebieha v partnerských krajinách ESP, by mohol pripraviť cestu pre postupný rozvoj demokracie na základe legislatívneho rámca, ktorý uznáva demokratické zásady, normy a hodnoty. Tento proces by mal viesť k decentralizácii s cieľom zaručiť účinné a vhodné riadenie, ktoré bude reagovať na miestne výzvy a konkrétne okolnosti so zreteľom na zásadu subsidiarity. Preto sa domnieva, že je mimoriadne dôležité, aby ESP aktívne podporovala procesy decentralizácie ako užitočný nástroj na podporu reformných procesov;
30. na tento účel by bolo vhodné vypracovať podrobné posúdenie v súvislosti s tým, či je možné realizovať začlenenie metód, koncepcií a nástrojov európskej politiky súdržnosti do novej ESP, a postupne zahrnúť stredozemské krajiny do európskych štrukturálnych politík a programov na progresívnom základe, podobne ako sa to už deje v prípade krajín Východného partnerstva. Ďalšie posilnenie iniciatívy AMICI (Iniciatíva na koordináciu investícií v južnom Stredozemí) a Dohovoru starostov a primátorov EAST pre východoeurópske krajiny určite pozitívne ovplyvní spoluprácu v oblasti rozvoja a investícií, a preto je mimoriadne dôležité, aby sa táto investícia stala prioritnou;
31. konštatuje, že ako doplnok k politike súdržnosti by bolo taktiež vhodné uplatňovať na oblasť Stredozemného mora makroregionálny prístup, ktorý EÚ úspešne realizovala v iných regiónoch so spoločnými geografickými podmienkami, ako je baltský a podunajský makroregión, alebo ktorý realizuje v oblasti Jadranského a Iónskeho mora. Tento prístup by sa mohol zavádzať postupne prostredníctvom troch samostatných makroregiónov pre oblasť Stredozemia, vrátane jadransko-iónskej stratégie, stratégie pre západné Stredozemie a stratégie pre východné Stredozemie. Alternatívnym prístupom by bolo povzbudzovať postupné zapájanie krajín a území celého priestoru do jedného narastajúceho makroregiónu. Týmto prístupom by sa zabránilo roztriešteniu regiónu do podoblastí. Úlohou koordinovať takýto projekt by mohli byť poverené európske zoskupenia územnej spolupráce, ktoré pôsobia v stredozemskom regióne a ktoré sú optimálnym dostupným zdrojom pre zabezpečenie stabilnej, dlhodobej spolupráce medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi v EÚ a krajinách mimo EÚ;
32. sa domnieva, že v súvislosti s niektorými regionálnymi iniciatívami by mohlo a malo zohrávať rozhodujúcu úlohu zapojenie Ruska a Turecka. Výzvou pre výbor by bolo presadzovať konkrétne výsledky, ktoré občania vidia. Praktické zapojenie Ruska a Turecka do cezhraničnej spolupráce, ktoré by bolo založené na projektoch, by bolo výrazným príspevkom k ESP. V tomto zmysle by revízia iniciatívy Čiernomorská synergie mohla zahŕňať aj miestne a regionálne orgány;

33. plne presvedčený konštatuje, že malý pohraničný styk ustanovený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1931/2006 sa osvedčil ako účinný nástroj na rozvoj spolupráce medzi EÚ a jej susednými krajinami a je prínosom pri dosahovaní vytýčených cieľov, ako je napríklad zblížovanie partnerov v hospodárskej, spoločenskej a občianskej oblasti. Vzhľadom na tieto skutočnosti by sa mal mechanizmus malého pohraničného styku v budúcnosti viac využívať na dosiahnutie cieľov európskej susedskej politiky;

34. by chcel zdôrazniť, že na mnohé výzvy, ktoré musí EÚ a jej susedia spolu riešiť, nie je možné reagovať bez toho, aby sa nevzali do úvahy, alebo v niektorých prípadoch neprizvali k spolupráci, susedia susedov. Vzťahy EÚ s jej partnermi ESP však nesmú byť nepriaznivo ovplyvnené týmito krajinami;

Úloha miestnych a regionálnych orgánov

35. vyjadruje prekvapenie nad tým, že v dokumente ⁽⁴⁾ sa neodkazuje na úlohu miest a regiónov v oblasti susedskej politiky;

36. zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány sú pre úspech ESP rozhodujúce, najmä v prípade pohraničných regiónov, ktorých úloha by sa mala uznať. Zahrnutie koncepcií decentralizácie a územného rozmeru do novej ESP ju preto zatriktívni a zvýši jej účinnosť;

37. zdôrazňuje, že by sa mala posilniť úloha miestnych a regionálnych orgánov v akčných plánoch vypracovaných v rámci dvojstranných zložiek južnej i východnej ESP s tým cieľom, aby sa v týchto vnútroštátnych akčných plánoch presadzovalo rozdelenie pomoci nielen na základe odvetvového, ale aj územného prístupu;

38. sa domnieva, že regionálne programy ESP a územná spolupráca by sa mali posilniť a že miestne a regionálne orgány by mali mať skutočnú príležitosť vykonávať programy a priority, ktoré vymedzili spoločne s ARLEM a CORLEAP a zúčastňovať sa na ich plánovaní a riadení;

39. víta zmienku, ktorá sa uvádza v spoločnom oznámení zo samitu krajín Východného partnerstva (21. a 22. mája 2015, Riga) v súvislosti s činnosťami združenia CORLEAP realizovanými na miestnej a regionálnej úrovni, ako aj v súvislosti s výzvou, aby Európska komisia zabezpečila pre miestne a regionálne orgány vhodnú a cieleňú podporu a aby im pomohla pri realizácii cieľov Východného partnerstva;

40. zastáva názor, že v susedných krajinách EÚ miestne a regionálne orgány pri prijímaní rozhodnutí alebo poskytovaní služieb spravidla nezohrávajú kľúčovú úlohu na miestnej úrovni a nemajú výraznú autonómiu vo vzťahu k právomociam centrálnej vlády. K činnosti centrálnych vlád však môžu prispievať ďalšími poznatkami a odbornými vedomosťami. Miestne a regionálne orgány môžu slúžiť ako katalyzátor v oblasti zmien, predchádzania konfliktom, decentralizácie a budovania dôvery v oblasti vonkajších vzťahov. V tejto súvislosti by sa úsilie malo zameriavať na niekoľko konkrétnych tém, ktoré majú skutočný praktický význam pre mestá a regióny v rámci celého susedstva, a následne na možnosti vypracovania praktických iniciatív, ktoré by orgány presadzovali;

Úloha Európskeho výboru regiónov

41. zdôrazňuje, že VR ako politická inštitúcia by mal uľahčovať a podporovať budovanie dôvery a nie príliš exponovanú spoluprácu na miestnej úrovni s politikmi, ktorí súhlasia s európskymi hodnotami a rešpektujú slobodu prejavu a právny štát. Platí to rovnaké pre východ aj juh;

42. sa domnieva, že za týchto okolností by sa malo vyvinúť úsilie, ktorého cieľom by bolo združovanie a nadväzovanie partnerstiev s mestami a regiónmi, ktorých zástupcovia sa zapájajú do aktivít združenia ARLEM a v budúcnosti konferencie CORLEAP. Pre Európsku komisiu by bolo taktiež užitočné spolupracovať so zhromaždením ARLEM a CORLEAP a podporovať ich prácu, a to nielen z hľadiska financovania. VR na tento účel odporúča rozšíriť projekty nadväzovania partnerstiev a nástroj TAIEEX (nástroj technickej pomoci a výmeny informácií) medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi v EÚ a štátoch ESP. Toto má zásadný význam nielen pre zlepšenie riadenia v rámci štátov ESP, ale je to aj dobrý spôsob, ako vstúpiť krajinám ESP zmysel pre dôležitosť štruktúr viacúrovňového riadenia. Zdôrazňuje význam inštitucionálneho posilnenia miestnych orgánov a opakovane vyzýva Európsku komisiu, aby rozšírila pôsobnosť nástroja pre miestnu správu (LAF) aj na oblasť susedstva;

⁽⁴⁾ Spoločný konzultačný dokument „Na ceste k novej európskej susedskej politike“, JOIN(2015) 6 final.

43. zdôrazňuje, že osobitnú pozornosť treba venovať zlepšeniu administratívnej kapacity verejnej správy v krajinách ESP, pričom sa musí klásť osobitný dôraz na miestny a regionálny rozmer. VR, jeho členovia a pridružené orgány sú spoločne s národnými združeniami pripravené prevziať úlohu v programe komplexného budovania inštitúcií, ktoré navrhuje Európska komisia a členské štáty, s cieľom pomôcť vybudovať v krajinách EPS miestne a regionálne administratívne kapacity;

44. sa domnieva, že úsilie, ktoré EÚ vyvíja v súvislosti s podporou pri vytváraní stálych politických a administratívnych štruktúr, by malo zahŕňať aj podporu v oblasti budovania miestnych inštitúcií tým, že im poskytne skutočnú technickú pomoc a zabezpečí školenia pre orgány miestnej a regionálnej verejnej správy s osobitným dôrazom na nové generácie, v snahe efektívne využiť súčasné aj budúce finančné nástroje na podporu sociálneho, hospodárskeho a územného rozvoja;

45. vyzýva Európsku službu pre vonkajšiu činnosť, aby posilnila spoluprácu medzi delegáciami v krajinách ESP na jednej strane a existujúcimi a budúcimi verejnými štruktúrami v EÚ a partnerskými krajinami na strane druhej, ako sú napr. kontaktné miesta a pobočky pre programy v oblasti cezhraničnej spolupráce, ktorých skúsenosti by sa mali optimalizovať a rozšíriť. Rozšírená spolupráca uľahčí informačný proces pre územné organizácie a miestne a regionálne orgány v EÚ a v krajinách ESP, na jednej strane, pokiaľ ide o úlohu ESP a spôsob jej fungovania, a možnosti financovania na strane druhej. Zúčastnené orgány by okrem toho mohli pomôcť pri odovzdávaní dôležitých posolstiev VR príslušným partnerom v krajinách ESP;

46. na záver vyzdvihuje skutočnosť, že VR plní aj dôležitú politickú úlohu ako pozorovateľ miestnych a regionálnych volieb v partnerských krajinách. VR je jediným orgánom EÚ, ktorý pravidelne pozoruje komunálne a regionálne voľby. Treba preto posilniť jeho úlohu v novej ESP s cieľom podporiť zásady demokracie, ktoré sú základným kameňom našich spoločných európskych hodnôt.

V Bruseli 9. júla 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Výsledok rokovaní o partnerských dohodách a operačných programoch

(2015/C 313/08)

Spravodajca: Ivan ŽAGAR (Slovinsko/EES)
starosta mesta Slovenska Bistrica

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Celkové hodnotenie a ciele tohto stanoviska

1. Zdôrazňuje, že cieľom stanoviska je posúdiť uzavreté partnerské dohody a operačné programy z hľadiska príjemcov z miestnych a regionálnych samospráv.
2. Zdôrazňuje kľúčovú úlohu, ktorú politika súdržnosti zohráva pri dosahovaní cieľa zmluvy v oblasti hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti tým, že sa zameriava „na znižovanie rozdielov medzi úrovňami rozvoja v jednotlivých regiónoch a zaostalosti najviac znevýhodnených regiónov“. Európske štrukturálne a investičné fondy sú vlastne spravidla hlavným nástrojom Európskej únie na podporu celkového harmonického rozvoja vo všetkých členských štátoch.
3. Poukazuje na to, že v politike súdržnosti od jej začiatku došlo k pokroku v znižovaní rozdielov medzi európskymi regiónmí a v rámci nich a že od začiatku súčasnej hospodárskej krízy v roku 2008 táto politika umožnila tmiť jej vplyv z hľadiska súdržnosti. Značná nerovnováha zhoršujúca sa súčasťou krízou však pretrváva a budúca politika súdržnosti musí mať zdroje, aby sa tieto rozdiely ďalej znižovali. Ako sa to predpokladá v článku 96 ods. 2 písm. a) nariadenia o spoločných ustanoveniach, tieto politické ciele sa musia zakladať na potrebách sociálneho a hospodárskeho rozvoja regiónov, miest a obcí.
4. Konštatuje, že charakter politiky súdržnosti sa po jej reforme v roku 2013 výrazne zmenil. Výbor víta skutočnosť, že touto reformou sa posilnilo spojenie medzi politikou súdržnosti a prioritami EÚ (väčšie synergie medzi politikou súdržnosti a stratégiou Európa 2020). V novom programovom období 2014 – 2020 sa zaviedli nové metódy implementácie, nové nástroje a silnejšie zameranie na účinnosť, efektívnosť a výsledky. Výbor sa zaujíma o to, ako možno v praxi maximalizovať účinnosť, efektívnosť a vplyv európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF).
5. V súvislosti s preskúmaním stratégie Európa 2020 v polovici jej uplatňovania opätovne potvrdzuje význam priameho a funkčného prepojenia medzi novou stratégiou a politikou súdržnosti a v tejto súvislosti potrebu silného územného rozmeru a skutočného partnerstva ako základných kritérií pre stotožnenie sa s procesom reforiem na všetkých inštitucionálnych úrovniach, ako aj pre výber politik a opatrení.
6. Už teraz sa však obáva, že ciele, ktoré stanovila Komisia v oblasti realizácie politiky súdržnosti ani naďalej nezohľadňujú cieľ znižovať administratívne a kontrolné zaťaženie. Preto vyzýva Komisiu, aby pri ďalšom formovaní administratívnych a kontrolných systémov a realizácii auditu upustila od ďalších opatrení, ktoré by ešte viac zvýšili administratívne zaťaženie pre správcov v členských štátoch i pre príjemcov a tým znížili možný prínos európskych štrukturálnych a investičných fondov k dosiahnutiu cieľov stratégie Európa 2020.

7. Poznamenáva, že sa posilnili aj väzby medzi politikou súdržnosti a ostatnými oblasťami politiky a iniciatívami EÚ (politika rozvoja vidieka, program Horizont 2020, Nástroj na prepájanie Európy atď.). Domnieva sa, že by sa malo urobiť viac pre ďalšiu koordináciu všetkých politík a fondov EÚ s územným vplyvom, a dúfa, že to môže mať pozitívny dosah na rozvoj regiónov.

8. Víta, že vytvorením spoločného strategického rámca sa zosúladiť priority Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu, európskeho fondu pre rozvoj vidieka a Európskeho námorného a rybárskeho fondu a že sú v každom členskom štáte vyjadrené prostredníctvom partnerskej dohody spoločnej pre všetky tieto fondy. Ide nepochybne o veľmi závažný krok v záujme dosiahnutia väčšieho politického súladu. Výbor preto vyjadruje poľutovanie nad tým, že tieto synergie sa plne nevyužili v čase prípravy operačných programov na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni. Predovšetkým sa program územného rozvoja musí jednoznačnejšie prispôsobiť Európskemu fondu regionálneho rozvoja, pretože rozvoj vidieka je súčasťou regionálneho rozvoja.

9. Súhlasí s tým, že investičná stratégia v rámci partnerských dohôd a operačných programov by takisto mala byť komplexná a v súlade s národnými programami reforiem a podľa potreby zameraná na reformy, ktoré boli opísané v odporúčaníach pre jednotlivé krajiny v rámci európskeho semestra. V čase hospodárskej krízy a rozpočtových obmedzení je koordinácia medzi rozpočtom EÚ a štátnymi rozpočtami potrebná na zlepšenie správy hospodárskych záležitostí, transparentnosti a účinnosti verejných výdavkov.

10. Opakuje, že investičný plán pre Európu, ktorý je prvou novou ústrednou iniciatívou Junckerovej komisie, zdôrazňuje potenciál politiky súdržnosti pri podpore rastu a zamestnanosti v Európe. Treba však zdôrazniť, že investičný plán pre Európu a politika európskych štrukturálnych a investičných fondov (kohézny fond, fond rozvoja vidieka, rybársky fond atď.), ktoré sú zamerané na odlišné úrovne politiky a inštitúcií, sa musia vzájomne posilňovať aj z hľadiska zdrojov. Investičný plán pre Európu musí byť doplnkom existujúcich programov EÚ a tradičných činností Európskej investičnej banky, pričom je dôležité, aby sa zdroje vyčlenené na štrukturálne fondy automaticky nepreliali do investičného plánu pre Európu.

11. Konštatuje, že strategické plánovanie má zásadný význam pre úspešné vykonávanie politiky súdržnosti. V tejto súvislosti sú najdôležitejšími strategickými prvkami politiky súdržnosti dohody o partnerstve a operačné programy, pretože naznačujú, ako sa štrukturálne a investičné fondy majú využívať v určitom členskom štáte alebo regióne. Vyjadruje poľutovanie nad tým, že neskoré prijatie legislatívneho balíka o politike súdržnosti, skrátenie lehôt a podcenenie času, ktorý členské štáty a územné celky potrebujú na veľmi zložité plánovanie (s viacerými nástrojmi, na viacerých úrovniach a s viacerými účastníkmi) pri schvaľovaní partnerských dohôd a operačných programov, viedlo k vytváraniu čisto povrchných partnerstiev a spôsobilo oneskorený začiatok nového programového obdobia. Vyjadruje poľutovanie nad tým, že nebola pripravená jasná jednotná metodika (resp. metodiky) prípravy partnerských dohôd zameraných na plnenie cieľov. Keďže táto metodika chýbala, mal každý členský štát svoj vlastný prístup k vytváraniu dohôd o partnerstve, preto tieto dohody nie sú vzájomne porovnateľné a bude náročné tiež porovnať ich vykonávanie (najmä v prípade vykonávania integrovaných územných investícií, z hľadiska skutočného využívania a primeranej štruktúry vykonávania a riadenia). Výbor odporúča vypracovať na obdobie uplatňovania politiky rozvoja v rokoch 2014 – 2020 jednotnú metodiku úprav dohôd o partnerstve.

12. Konštatuje, že sám vykonal rozsiahly internetový prieskum, ktorý podporuje názory vyjadrené v tomto stanovisku ⁽¹⁾.

13. Žiada Európsku komisiu, aby pri vypracúvaní svojej správy o výsledku rokovaní o dohodách o partnerstve a operačných programov do konca roka 2015 vzala do úvahy názor miestnych a regionálnych samospráv, vyjadrený v nasledujúcich bodoch tohto stanoviska.

⁽¹⁾ Rôzne zainteresované subjekty, orgány a ich úseky zaslali pri prieskume 317 platných príspevkov. Väčšinu z nich (70 %) zaslali predstavitelia orgánov verejnej správy. Okrem toho zaslalo 89 respondentov príspevky formou voľných pripomienok. Výsledky podrobného rozboru výsledkov konzultácie nájdete na internetovej stránke Výboru regiónov.

14. Pripomína spoločné zásady a ciele z Charty viacúrovňového riadenia v Európe, ktorú prijal 3. apríla 2014, s cieľom podporiť inovatívnu a účinnú politickú a administratívnu spoluprácu medzi inštitucionálnymi aktérmi a rozvinúť demokratickú účasť občanov na európskych procesoch a posilniť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť.

Viacúrovňové riadenie a partnerstvo

15. Víta skutočnosť, že reforma politiky súdržnosti posilnila ustanovenia týkajúce sa partnerstva. V článku 5 nariadenia o spoločných ustanoveniach sa teraz uvádza: „Čo sa týka partnerskej dohody a každého programu, každý členský štát v súlade so svojim inštitucionálnym a právnym rámcom vytvorí partnerstvo s príslušnými regionálnymi a miestnymi orgánmi verejnej správy“. Komisia okrem toho prijala delegovaný akt o európskom kódexe správania, ktorý poskytuje prehľad o tom, ako treba zásadu partnerstva uplatňovať, a ktorý výbor mimoriadne víta ako vôbec prvý právne vymáhateľný právny predpis EÚ zaoberajúci sa viacúrovňovým riadením.

16. Pokiaľ ide o európske fondy, kvalita partnerstiev má kľúčový význam a výbor očakáva, že partnerské dohody a operačné programy budú odrážať skutočné potreby zistené na regionálnej a miestnej úrovni.

17. Zdôrazňuje, že účinné a dobre fungujúce partnerstvo znamená lepšie začlenené a účelné opatrenia, ktoré zodpovedajú danostiam a potrebám rôznych úrovní spoločnosti. Následne to vedie aj k účinnejšiemu využívaniu fondov. V krajinách, v ktorých partnerstvo nie je správne vytvorené a je len povrchné, by Európska komisia mala pomáhať pri preverovaní mechanizmov, aby sa partnerstvo začalo uberať správnym smerom a aby sa zabránilo zložitosti a nadmernej a neprimeranej administratívnej záťaži, ktorá môže ešte viac oddiaľovať využívanie štrukturálnych a investičných fondov v celej EÚ.

18. Upozorňuje, že zásada partnerstva nie je len prázdny pojem, ale predpokladom úspechu politiky súdržnosti, najmä keď sú právomoci *de facto* rozdelené medzi najmenej tri politické úrovne (EÚ, členské štáty a miestne a regionálne samosprávy). Osvedčené postupy v oblasti partnerstva vedú v zásade k:

- stanoveniu skutočných a špecifických potrieb európskych obcí, miest a regiónov smerom zdola nahor, ako aj finálnych príjemcov pomoci,
- schopnosti rozpoznať vývojový potenciál obcí a regiónov a podporovať ho cieľným opatreniami,
- spoločnému vypracovaniu uskutočniteľných a prijateľných riešení,
- lepšej implementácii, nakoľko všetky zainteresované strany pracujú na dosiahnutí spoločných cieľov a delia sa o zodpovednosť a úlohy,
- menšiemu počtu chýb, keďže aktéri chápu logiku postupov,
- merateľným, lepším a trvalejším výsledkom, ktoré sa dosiahli efektívnejšie,
- kvalitnejšiemu plánovaniu opatrení relevantnými aktérmi,
- prerozdeleniu úloh pri financovaní,
- možnosti realizovať väčšie multiregionálne projekty.

19. Zdôrazňuje, že riadne uplatňovanie zásady partnerstva pomáha zvýšiť účinnosť výdavkov EÚ a odkazuje na analýzu Európskeho dvora audítorov, podľa ktorého je účinnosť výdavkov EÚ obmedzená vzhľadom na nedostatočné posúdenie potrieb, nejasné zábery, protichodné alebo nezlučiteľné ciele a priority a neprímerané výberové postupy, ktoré uprednostňujú projekty maximalizujúce vplyv. Skutočné partnerstvo môže odstrániť všetky tieto nedostatky.

20. Obáva sa, že zásada partnerstva sa nemôže uplatniť vo všetkých členských štátoch náležitým spôsobom. Rokovania týkajúce sa dohôd o partnerstve a operačných programov ukázali, že hoci miestne a regionálne samosprávy boli vo väčšine prípadov konzultované, ich účasť nepredstavuje úplné partnerstvo, ako ho opisuje Európsky kódex správania pre partnerstvo. Výbor vyjadruje poľutovanie nad tým, že miestne a regionálne samosprávy boli v skutočnosti len zriedka dostatočne zapojené do prípravy dohôd o partnerstve a operačných programov a často pôsobia skôr v úlohe zainteresovaných strán než partnerov⁽²⁾. Európska komisia by sa mala zamyslieť nad partnerskými mechanizmami a časom na diskusiu, ktorý si vyžadujú viacúrovňové inštitucionálne štruktúry, aby vznikla obsažnejšia a fundovanejšia diskusia s rovnocennou dĺžkou postupov, pričom čas na schvaľovanie na európskej úrovni treba zosúladiť s lehotou na predstavenie programov na štátnej úrovni.

21. Eutuje, že pred vypracovaním a schválením partnerských dohôd nebola jasne definovaná metodika realizácie integrovaných územných investícií (ITI). V dôsledku toho pristupuje každý štát k ITI úplne odlišne alebo sa nimi vôbec nezaobera. V prípadoch, keď bol nástroj ITI začlenený do partnerskej dohody, však spracovatelia jednotlivých ITI stále narážajú na nejasnosti tak na štátnej úrovni, ako aj na úrovni Komisie. V mnohých prípadoch to sprevádza nevôľa jednotlivých riadiacich orgánov vôbec zahrnúť ITI do svojich operačných programov. Výbor regiónov preto Komisiu žiada dohliadať na to, aby bolo v krajinách, ktoré sa rozhodli nástroj ITI využiť, umožnené jeho uplatnenie vo všetkých operačných programoch, a to v primeranom rozsahu, a aby boli urýchlene vytvorené náležité realizačné a riadiace štruktúry s cieľom ITI skutočne využívať a vytvárať synergie.

22. Eutuje, že pred vypracovaním a schválením partnerských dohôd nebol jasne definovaný rozsah, účel a metodika uplatňovania územného rozmeru. Najmä z tohto dôvodu nastala situácia, že každý štát pristupuje k zapracovaniu územného rozmeru úplne odlišne a v diametrálne inom rozsahu. Tým sa značne znižuje dosah, ktorý by mohlo mať celoeurópske uplatňovanie územného rozmeru nielen na realizáciu stratégie Európa 2020, ale aj na rozvoj EÚ vo všeobecnosti.

23. Žiada Európsku komisiu, aby poskytla miestnym a regionálnym orgánom možnosť vypracovať vlastnú „regionálnu“ partnerskú dohodu ako integrálnu súčasť všeobecnej partnerskej dohody uzatvorenej na národnej úrovni. Komisia tak plne uzná článok 4 ZEÚ rešpektujúci vnútorný ústavný poriadok členských štátov a zároveň maximálne zefektívni zásadu subsidiarity.

24. Žiada Európsku komisiu, aby vystupovala jednotne pri rokovaní o dohodách o partnerstve a operačných programoch a v tejto súvislosti konštatuje, že niekoľko miestnych a regionálnych samospráv sa sťažovalo, že počas rokovaní mali rôzne útvary Európskej komisie odlišné, niekedy dokonca protichodné požiadavky, ktoré nie sú odôvodnené ani skutočnými konkrétnymi potrebami, ani platnými právnymi predpismi. Komisiu žiada, aby miestne a regionálne orgány, ktoré sú príslušné pre vytváranie a realizáciu podstatnej časti programov, najskôr zapojila do rokovaní a aby už na začiatku prípravy operatívnych programov poskytla jednotný a jasný výklad základných ustanovení nariadenia. Neskoro predložené pripomienky Komisie k predloženým návrhom programov a krátka lehota na aktualizáciu programov oslabili politickú akceptáciu na miestnej a regionálnej úrovni.

25. Zdôrazňuje, že osvedčené postupy v oblasti zásady partnerstva si vyžadujú skôr správne zmýšľanie a administratívnu kultúru, než príkazy zo zákona. Nesúlad medzi právnymi predpismi a kontextom, v ktorom sa majú uplatňovať, vedie k postupom obmedzeným na „odškrtyvanie položiek“⁽³⁾, čo ohrozuje dosahovanie kvality a efektívnosti plánovania a mení ho na číre administratívne bremeno, ktoré spomaľuje využívanie fondov na území EÚ.

⁽²⁾ Konzultácia Výboru regiónov potvrdila, že veľká väčšina miestnych a regionálnych samospráv a iných aktérov bola zapojená do fázy prípravy dohôd o partnerstve a operačných programov. Viac ako 70 % respondentov sa však domnieva, že potreby samospráv boli zohľadnené iba čiastočne, alebo že neboli zohľadnené vôbec.

⁽³⁾ Formálne dodržiavanie pravidiel, avšak bez ich vecného uplatňovania.

26. Výbor je preto presvedčený, že zásada partnerstva sa upevní, ak Komisia pomôže pri preskúmaní mechanizmov fungovania a zisťovania osvedčených postupov, vrátane odhadu času potrebného na dialóg vzhľadom na inštitucionálnu zložitosť a komplexnosť programov. V tejto súvislosti víta, že Európska komisia začala pracovať na štúdiu o zásade partnerstva a plánuje uskutočňovať pravidelný štruktúrovaný dialóg. Pôjde o stretnutia, na ktorých sa má s rôznymi aktérmi diskutovať o uplatňovaní zásady partnerstva. Poukazuje na to, že ako orgán zastupujúci miestne a regionálne samosprávy by mal byť v tomto procese hlavným strategickým partnerom.

27. Vyzýva Komisiu, aby starostlivo overila, do akej miery sa v národných programoch v rámci politiky súdržnosti zohľadňuje zásada partnerstva a územný rozmer. Vo väčšine členských štátov jestvujú pri uplatňovaní politiky súdržnosti výrazné centralizačné tendencie, s ktorými súvisí zavádzanie národných programov na úkor regionálnych programov. Musí sa sledovať hlavný cieľ politiky súdržnosti, ktorým je odstránenie regionálnych rozdielov a regionálnej nerovnováhy a podpora regionálneho rastu.

Finančné zdroje, štruktúra a výkonnosť programov

Finančné zdroje

28. Zdôrazňuje, že správa na nižšej ako celoštátnej úrovni bola v roku 2013 zodpovedná za 55 % všetkých verejných investícií, a teda zohráva významnú úlohu pri podpore hospodárskeho rastu v Európe. Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF) sú v niektorých regiónoch v podstate jediným zdrojom verejných investícií.

29. Upozorňuje na skutočnosť, že financovanie na nižšej ako celoštátnej úrovni je v zložitej situácii, nakoľko miestne a regionálne samosprávy čelia vysokým dlhom a úsporným opatreniam uloženým z vyšších úrovní. Výbor v tejto súvislosti konštatuje, že nedostatok dostupných finančných zdrojov na nižšej ako celoštátnej úrovni má priamy vplyv na vykonávanie politiky súdržnosti. Viacúrovňový systém financovania by sa preto v budúcnosti mal zlepšiť. Žiada preto, aby členské štáty využili pružnosť, ktorú im poskytuje Komisia, a odpočítali od obmedzení vnútorného paktu stability podiel povinného štátneho spolufinancovania opatrení financovaných z EŠIF.

30. Víta teda, že politika súdržnosti v programovom období 2014 – 2020 umožňuje, aby finančné nástroje zohrávali významnejšiu úlohu, a konštatuje, že efektívne využívané finančné nástroje môžu značne zvýšiť vplyv financovania v mestách, obciach a regiónoch za podmienky, že sa zohľadní hospodársky a sociálny rozmer investícií.

31. Upozorňuje, že pri využívaní štrukturálnych fondov prostredníctvom finančných nástrojov vznikajú ťažkosti. Implementácia je v mnohých prípadoch aj naďalej veľmi zložitá a aj príslušné útvary Komisie nie vždy vykladajú ustanovenia týkajúce sa tejto problematiky jednotne a dôsledne, predovšetkým vo fáze overovania a kontroly. Napriek snahám Európskej komisie poskytovať usmernenia si zriadenie finančných nástrojov vo väčšine prípadov ešte stále vyžaduje využitie externých poradenských firiem, čo so sebou prináša dodatočné náklady.

32. Víta spustenie nového centra fi-compass, ktoré poskytuje informácie a poradenstvo pri používaní finančných nástrojov v rámci EŠIF. Tento nástroj by mal prispieť k uľahčeniu implementácie finančných nástrojov a urobiť ju zrozumiteľnejšou.

33. Zdôrazňuje úlohu EIB, ktorej úvery na štrukturálne programy by mohli byť vynikajúcim prostriedkom na mobilizáciu finančných zdrojov pre životaschopné projekty kritickej veľkosti v rámci príslušných operačných programov. Možnosti, ktoré tento zdroj financovania ponúka však nie sú dostatočne uznávané na všetkých úrovniach⁽⁴⁾. Takisto upozorňuje, že tieto možnosti ešte nemôžu plne využívať miestne orgány, pretože postupy platné pre prístup k týmto úverom a ich čerpanie sú mimoriadne zložité. Preto podporuje úsilie o zjednodušenie predpisov týkajúcich sa úverov na štrukturálne programy.

⁽⁴⁾ Viac ako 50 % respondentov konzultácie Výboru regiónov uviedlo, že nevedeli o úveroch na štrukturálne programy.

Programová štruktúra

34. Konštatuje, že silnejšie tematické zameranie je jednou z kľúčových reforiem politiky súdržnosti na roky 2014 – 2020. Účelom tematického zamerania je sústrediť prostriedky na obmedzený počet tematických oblastí s cieľom dosiahnuť kritický objem a zaistiť skutočný dosah. Keďže vopred stanovené tematické ciele vymedzujú účely, na ktoré sa prostriedky z EŠIF môžu vynaložiť, ustanovenia o tematickom zameraní majú významný vplyv na štruktúru dohôd o partnerstve a operačných programov.

35. Poukazuje na to, že vzhľadom na vnútorné rozdiely v regiónoch môžu byť dokonca aj v rozvinutejších regiónoch potrebné investície do infraštruktúry, ktorá občanom poskytuje základné služby v oblasti ochrany životného prostredia, dopravy, informačných a komunikačných technológií, sociálnych služieb, zdravotníctva a vzdelávania.

36. Víta zavedenie dodatočnej flexibility prostredníctvom nových nástrojov, akými sú miestny rozvoj vedený komunitou a integrované územné investície, ktoré umožňujú využívanie programov financovaných z viacerých fondov a uskutočňovanie inovatívnych projektov. Víta, že na papieri mnohé krajiny a regióny zvažujú využívanie týchto nástrojov. Má však obavy, že rozdiely v predpisoch týkajúcich sa fondov a nečinnosť riadiacich orgánov pri delegovaní právomocí na miestnu úroveň predstavujú problém, ktorý obmedzuje potenciál týchto nových nástrojov integrovaného územného rozvoja.

37. Upozorňuje na skutočnosť, že kombinácia rôznych zdrojov financovania a rôznych nástrojov pri jednom projekte môže priniesť významné výhody len vtedy, ak finančné zdroje a rôzne nástroje v sebe obsahujú rovnaké požiadavky na vykazovanie a oprávnenosť s cieľom dosiahnuť prevádzkovú integráciu a zmenšiť chyby pri vykonávaní a náklady vynaložené na dodržiavanie dodatočných administratívnych postupov.

38. Berie na vedomie, že vzhľadom na svoju zložitosť sa nové nástroje v niektorých členských štátoch stretli so skepticizmom a nebudú sa rozsiahle implementovať tam, kde by boli užitočné, a že v niektorých prípadoch celoštátna úroveň zabránila miestnym a regionálnym samosprávam používať nové nástroje. Na základe toho vyzýva Európsku komisiu, aby dôkladne preskúmala dôvody v prípadoch, kde bola táto možnosť vylúčená.

39. Žiada Európsku Komisiu a EIB, aby harmonizovali administratívne požiadavky a požiadavky oprávnenosti pri poskytovaní podpory rôznym prierezovým projektom.

Výkonnosť

40. Víta skutočnosť, že reforma politiky súdržnosti kladie väčší dôraz na výkonnosť operačných programov. Za dobrú výkonnosť možno považovať účinné dosiahnutie cieľov v súlade s pravidlami.

41. Zdôrazňuje, že dobrá výkonnosť politiky súdržnosti je prvoradým záujmom všetkých miestnych a regionálnych samospráv, nakoľko dobré výsledky výrazne zlepšujú kvalitu života v regiónoch, mestách a obciach.

42. Konkretizuje, že najdôležitejším prvkov výkonnosti by mali byť dlhodobé výsledky, ktoré vedú k dosiahnutiu stanovených cieľov. Výsledky môžu zahŕňať mieru zamestnanosti, úroveň nezamestnanosti, zníženie dopravného preťaženia, obmedzenie znečistenia atď. Naopak výstupy, ako napríklad počet poskytnutých školení, počet kilometrov vybudovaných ciest alebo renovovaných budov sú len čiastkovými krokmi k dosiahnutiu výsledkov, a sú preto menej dôležitým prvkom výkonnosti.

43. Vyjadruje poľutovanie najmä nad tým, že opätovné zavedenie výkonnostnej rezervy môže podnecovať stanovovanie málo ambiciózných cieľov so zámerom ľahko získať dodatočné zdroje z výkonnostnej rezervy. Či sú ciele ambiciózne sa však ukáže, až keď implementácia pokročí. Zadržiavanie finančných zdrojov z operačných programov však v každom prípade vytvára zbytočnú neistotu vo finančnom plánovaní a predstavuje dodatočné riziko pre projektový manažment.

44. Navyše vzhľadom na to, že politika súdržnosti je vo svojej podstate dlhodobá, príliš prísny dôraz na krátkodobé alebo strednodobé finančné ukazovatele alebo ukazovatele výstupov ohrozuje dosiahnutie dlhodobých cieľov stanovených pri rokovaniach o operačných programoch. Výbor žiada nový výkonnostný rámec, ktorý nebude založený na výstupoch, ale na výsledkoch, a ktorý treba vytvoriť na ďalšie programové obdobie.

45. Okrem toho je poľutovaniahodné, že podľa výkonnostného rámca sú finančné ukazovatele, ako aj ukazovatele výstupov povinné, zatiaľ čo ukazovatele výsledkov sú iba nepovinné. Napriek tomu sa domnieva, že zameranie na dosahovanie výsledkov musí byť povinným prvkom strategického plánovania všetkých štrukturálnych fondov, čo by sa malo brať do úvahy aj vo výkonnostnom rámci.

46. V tejto súvislosti víta, že Európska komisia bude vydávať výročné správy, ktoré budú sumárom správ členských štátov o implementácii počnúc rokom 2016, a žiada Európsku komisiu, aby s jeho členmi tieto správy prerokovala. Navrhuje, aby tieto správy obsahovali aj analýzu pokroku pri zjednodušovaní systému vykonávania.

47. Konštatuje, že finančné ukazovatele, akým je miera čerpania finančných prostriedkov, nie sú ukazovateľmi výkonnosti orientovanými na výsledky. Preto vyzýva Európsku komisiu, aby finančným ukazovateľom výkonnostného rámca pripisovala menší význam.

Zjednodušenie postupov a administratívne kapacity

Zjednodušenie postupov

48. Konštatuje, že v minulosti bola politika súdržnosti podrobená značnej kritike za svoj zložitý systém vykonávania. Väčšina riadiacich orgánov ešte stále vníma nové predpisy ako byrokratické a zložité. V tejto súvislosti považovali respondenti konzultácie Výboru regiónov za najdôležitejšie zjednodušovanie pravidiel oprávnenosti, zamedzenie sprísňovania pravidiel a zameranie na výsledky.

49. Poukazuje na to, že sprísňovanie pravidiel členských štátov idúce nad rámec požiadaviek EÚ, je hlavnou príčinou administratívnej záťaže. Tento prehnane prísny štátny výklad pravidiel EÚ spoločne so skutočnosťou, že v mnohých členských štátov každý fond podlieha inému ministerstvu a riadeniu, vedie k zbytočným administratívnym požiadavkám, samostatným prístupom a dodatočnej administratívnej záťaži príjemcov a riadiacich orgánov a zároveň bráni využitiu nástrojov integrovaného územného rozvoja, ako je miestny rozvoj vedený komunitou a integrované územné investície.

50. Žiada Európsku komisiu, aby monitorovala uplatňovanie pravidiel EÚ v jednotlivých členských štátoch a v prípade zbytočného sprísňovania primäla orgány štátnej správy k menej zaťažujúcemu uplatňovaniu pravidiel EÚ. Príklady sprísňovania by v záujme vzájomného učenia mali byť verejne prístupné.

51. Avšak aj v rámci pravidiel EÚ jestvuje značný priestor na zjednodušenie (nariadenia, vykonávacie a delegované akty). Výbor preto trvá na ďalšom zjednodušovaní riadenia projektov financovaných Európskou úniou. Malo by to zahŕňať skrátenie lehoty preplácania pre príjemcov, vytvorenie jedného súboru spoločných pravidiel auditu projektov, jednoduchšie pravidlá pri projektoch, ktoré dosahujú vlastné príjmy, konzistentné pravidlá týkajúce sa oprávnenosti nákladov, všeobecnejšie používanie zjednodušených nákladov, užšie spojenie medzi platbami a výsledkami, projekt e-cohesion, zásadu jednotného kontaktného miesta pre príjemcov a primeraný a jednotný prístup k dohľadu, zosúladienie postupov v rámci prvostupňových kontrol programov územnej spolupráce a zjednodušenie kontroly verejného obstarávania. Zdôrazňuje význam poskytovania primeranej odbornej pomoci miestnym a regionálnym orgánom a podnikom pri hľadaní odpovedí a rád v súvislosti s právnymi predpismi (najmä z oblasti verejného obstarávania) a ich správnym uplatňovaním. Vyzýva Európsku komisiu, aby do skupiny expertov na vysokej úrovni, ktorá monitoruje zjednodušenie pre príjemcov, zapojila zástupcov miestnych a regionálnych orgánov, aby sa využili skúsenosti z praxe v oblasti realizácie projektov s cieľom znížiť administratívne zaťaženie, zvýšiť využívanie fondov a dosah programov.

52. Upozorňuje na nadmerné zaťaženie miestnych a regionálnych orgánov veľkým počtom nekoordinovaných kontrol, čo môže viesť k zníženiu záujmu realizovať európske projekty. V prípade potreby by sa mali vykonávať združené kontroly, prípadne by príslušné orgány mali tieto kontroly navzájom uznávať. Navrhuje, aby sa výsledky kontrol alebo auditov využívali aj v oblasti prevencie, čím by sa zvýšila úspešnosť realizovaných projektov.

53. V tejto súvislosti žiada, aby Komisia prístupy, ktoré sleduje v rámci programu REFIT, dôsledne uplatňovala aj v oblasti európskych štrukturálnych a investičných fondov a zamerala sa pritom aj na delegované a vykonávacie predpisy. Okrem toho by mali byť do toho zahrnuté aj početné interné usmernenia Komisie a postup ich vypracúvania, keďže tieto usmernenia napriek tomu, že formálne nemajú záväzný právny charakter podstatnou mierou prispievajú k vysokej komplexnosti a byrokratickosti uplatňovania európskych štrukturálnych a investičných fondov v praxi.

54. Je pevne presvedčený, že sú okamžite potrebné konkrétne opatrenia na zjednodušenie programov územnej spolupráce. Rovnako potrebné je viac zviditeľniť výsledky európskych programov a projektov územnej spolupráce. Komplexnosť je zdrojom oneskorení a chýb, ktoré obmedzujú účinnosť politiky súdržnosti EÚ. Jasnejšie, transparentnejšie a jednoduchšie pravidlá uplatňovania spôsobujú menej komplikácií aj neskôr, počas schvaľovania výdavkov a počas kontroly a auditu. Aj následné kontroly Európskej komisie by mali byť harmonizované a mali by určite spĺňať kritériá súladu, subsidiarity a predovšetkým proporcionality.

Administratívne kapacity

55. Konštatuje, že administratívne kapacity miestnych a regionálnych samospráv sú kľúčom k úspešnej implementácii politiky súdržnosti, v niektorých miestnych a regionálnych samosprávach sú však nedostatočné.

56. Poukazuje na to, že existuje mnoho možných dôvodov pre nedostatočné administratívne kapacity, medzi ktoré patria:

- neefektívne rozdelenie úloh a zodpovedností,
- neúčinná spolupráca medzi úrovňami riadenia,
- nedostatok kvalifikovaných ľudských zdrojov (zručností),
- nedostatok finančných zdrojov,
- neprimerané pravidlá a predpisy (napr. zbytočné sprísňovanie pravidiel),
- politické prekážky (napr. neprimerané strategické plánovanie),
- nevhodná vnútorná organizácia orgánov na riadenie zložitých projektov, napríklad projektov spolufinancovaných z EŠIF.

57. Vyzýva členské štáty, nie len tie menej rozvinuté, ale všetky členské štáty EÚ, aby viac využívali technickú pomoc, ktorá je dostupná pri operačných programoch, aby sa zväčšili kapacity miestnych a regionálnych orgánov a iných účastníkov, pokiaľ ide o čerpanie a spravovanie finančných prostriedkov EÚ, ako aj podporu kvalitnejšieho zbierania štatistických údajov na miestnej úrovni.

58. Zdôrazňuje, že posilňovanie administratívnych kapacít na miestnej a regionálnej úrovni povedie k účinnejšiemu vykonávaniu OP, ktoré budú orientované na výsledky. EÚ a členské štáty by mali podporovať referenčné porovnávanie, výmenu skúseností a poznatkov medzi regiónmi a mestami, a to aj využívaním nástrojov, ako sú napríklad programy európskej územnej spolupráce.

59. Víta iniciatívu Európskej komisie pre zaostávajúce regióny, ktorej cieľom je identifikovať hlavné hybné sily a slabiny rastu a investícií na regionálnej úrovni, najmä v menej rozvinutých regiónoch. Vyzýva Európsku komisiu, aby využila znalosti miestnych a regionálnych expertov a zohľadnila osobitné potreby zaostávajúcich regiónov pri poskytovaní odporúčaní týkajúcich sa spôsobov, ako uvoľniť ich potenciál rastu.

60. Berie na vedomie, že podmienky *ex ante* (článok 19 nariadenia o spoločných ustanoveniach) zaručujú, že finančné prostriedky EÚ sa investujú v právnom prostredí, ktoré rešpektuje právne predpisy EÚ, a sú zamerané na obmedzenie výskytu prípadov konkurenčnej výhody vyplývajúcej z nedodržania pravidiel, upozorňuje však na tieto problémy:

- oneskorenie financovania na územiach miestnych a regionálnych samospráv pre niektoré nedostatky závisiace od inštitucionálnej úrovne EÚ a jednotlivých štátov pokladá za neprijateľné a želá si, aby v dlhodobom časovom horizonte z uplatňovania podmienok *ex ante* profitovali miestne a regionálne samosprávy,
- rozhodne namieta voči tejto „vonkajšej podmienenosti“ EŠIF v súvislosti so zmrazením regionálnej pomoci členskými štátmi, ktoré porušujú pravidlá EÚ o rozpočtom deficite, pretože týmito opatreniami by sa za zlyhanie vlád členských štátov potrestali najmä miestne a regionálne samosprávy,
- politika súdržnosti je v zásade regionálnou politikou a takou by mala zostať i naďalej, pričom sa treba vyhýbať viac alebo menej centralizujúcim politikám na všetkých úrovniach správy.

61. Nabáda členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na programoch spolupráce a na ktorých území má svoje sídlo európske zoskupenie územnej spolupráce (EZÚS), zveriť EZÚS úlohu riadiaceho orgánu pre niektoré alebo všetky programy územnej spolupráce vzťahujúce sa na územie pôsobnosti EZÚS v súlade s príslušnými ustanoveniami článku 22 nariadenia (EÚ) č. 1299/2013 Európskeho parlamentu a Rady zo 17. decembra 2013 o osobitných ustanoveniach na podporu cieľa európskej územnej spolupráce z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

V Bruseli 9. júla 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

ISSN 1977-1037 (elektronické vydanie)
ISSN 1725-5236 (papierové vydanie)

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK